

ALI ASLLANI

KU
MERR
ZJARR
RRUFEJA

BIBLIOTEKA

854-1

1785

BP. 1983 - 1

1983

1983

891983-1

A 85

ALI ASLLANI

5

...KU MERR
ZJARR RRUFEJA.

(Vjersha të zgjedhura
dhe «Hanko Halla»)

~~37625~~

BIBLIOTEKA E SHTETIT
GJITHKASHTET

11453

SHTËPIA BOTONJËSE «NAIM FRASHËRI»

ARTIV ET SMITH

Ç'DO TË THOTË PATRIOT?

Ç'do të thotë patriot
sot për sot, në Shqipëri?
Një tuf' ah e një tuf' lotë,
një njeri i panjeri!

Jo, jo! Burri i bën ball',
do buçit si val' mbi zall,

sa më zi edhe më zi
sido qoftë pun' e ti,
copë cop' i bënet buza
po aspak s'i falet shpuza.

Sikurse një gur stërall
në gji zjarrin e ka gjall,
qoft në lum' e qoft' në det
zjarr' i tija nuk humbet!

1916.

GJONI

Gjon' i gjerë po rëkon,
po rëkon e po rëkon,
nata një e ai një,
ka një dert e ka një gjë!

Na arriti, thotë bota,
thash' e theme dhe të kota,
na arriti paravera,
iku dimri, heshti era.

Gjon'i gjer' e Gjon' i mjerë,
puna jote kurdoherë:
qaj mbi dega, qaj mbi shkarpa
sa të vete buza prapa!

Pa at mbete e pa mëmë,
a po ndonjë tjetër gjëmë
të qëllci e të goditi,
të dy sytë t'i pëllciti?

Kush të paska therur kaq?
Ç'të ka marr' në palcët paq?
Kush të ther e kush të gris,
cila shpresë t'u vithis?

A je babë dhe fëmija
po të vdesën nga urija?
A je mëmë e të vjen keq,
djal' i vetëm po të heq?

A po shum' e madhja gjëmë,
më e madhja gjëm' e nëmë,
humbe vënd e mbete rob;
mbete qyq e mbete korb?

A je nder, e nëpër këmbë?
a je bër' kafshit në dhëmbë?
A je zemër nëne shkelme
plot me vrer e plot me helme?

A je plagë, a je lot,
a po je i Kastriot
dhe s'të mbeti mik e shok
të jap' kok' e të marr' kok'?

Korbi-ti që s'ka të dvtë,
shum' i hidhur fati ytë!

Shum' i hidhur, shum' e shumë,
mirpo imi më për lumë.
Kam një dert që s'thuhet sheshit,
un kam dertin e arbreshit!

Un kam dertin, atë dert
për një fjal' të lir' të shkretë,
për një fjal' një fjal' të lirë
digjem plumb në zjarr i shkrirë!

Gati thika të më grisë,
rohërin' s'e kam për fisë!
Gati thika të më therë,
vënd' i mjer e komb' i mjerë!
Nga të vemi, ku të vemi,
një kafshit' e vogël jemi!

E nuk mundem të bërtas!
E nuk mundem të pëlcam!
s'mbeti shpresë që të ngjallem,
s'mbeti vend-o që të kalle.

Që të rroj, kujt do t'i lutem?
Që të vdes, ku do të futem?
E pra, hesht e vuaj, vuaj,
plaç, o Zot, që rri i huaj!

Nuk lëviz se ka tërkuzë,
nuk qëndroj se jam në buzë,
vështro posht' e vështro lartë,
në të mëngjër, në të djathtë,

andej lum e këtej dete,
dhe më tutje tatëpjete,
burr' i lidhur me litarë,
m'u bë copa pall' e larë,
dorëlidhur, gojëlidhur
puna ime më e hidhur!

1918

DËSHPËRIM DHE SHPRESE

Edhe sot e këtë orë,
edhe sot ajo stuhi,
ajo flamë-madhe dorë
do na bëjë tym e hi!

Komb i varfër, komb' i gjorë
si një zok i pafolë,
një pullumb i bardhë borë,
ngeli keq në një rrëké!

Që nga Korça gjër te Shkodra
fat' i vëndit errësirë,
nëpër fusha, nëpër kodra
fryn e çfryn një egërsirë.

Komb' i varfër, komb' i mjerë,
i pamëm' e i pa-atë,
shpresa jote këtë herë
si një flet' në deg' të thatë!

Komb i varfër, komb i mjerë,
derëzi e punëzi,
edhe sot si kurdoherë,
një njeri i panjeri!

Jo, se, ja dhe hëna mbrëmë,
dukej kredhur në një rrobë,
edhe nxinte si një mëmë
që ka mbetur qyqe korbë!

Mirpo sonte bukuri,
buz' e saja burim gazi,
dhe nga gjiri saja zbrazi
vargje vargje drit' flori!

Nuk e di se qysh dhe si,
nuk e di se qysh nga se,
po nashti një shpres' e ré,
shtin e shkrep në sy të mi.

Do na zhduket errësira,
do të zhduket ajo dorë,
nesër vjen me shum' të mira
shkaba jonë dykrenorë.

Nënë hijen e asaj
paravera është përhera,
që nga fundi gjer në maj'
rreth e rrotull ylyvera.

An' e mbanë bukuri,
komb i lirë, tok' e lirë,
shqipëtar e Shqipëri,
sa të lumtur, sa të mirë!

1918.

BUZA IME KUR DO QESHË?

Edhe sot po ajo ré,
ajo ré, po nëpër të
duket çel e hap një gjë,
duket çel një koh' e ré.

Jo, ajo është' edhe sot,
ajo koh' është' koh' e ligë,
zuri prapë juga snt'rigë,
shpresa ime është' e kotë!

Shpresa ime si një yll
rrëzë reve shënëndreut,
diku shquan nga faq' e dheut,
aty hap e këtu mbyll.

Dimër kemi apo verë,
çfar' të them e more vesh?
Ku është' shkaba me dy krerë,
buza ime kur do qesh?

Buza ime do të qeshë,
kur do bëhet li e leshë,
në se armët rrok arbreshi
buz' e kombit do të qeshi!

1918

DO NA BËNET SHQIPËRIA?

(Si përgjigje pyetjes që bëri Halim Xhelua)

— Do na bënet Shqipëria?

— Do na bënet në e do!

U habite, më thé: po,
aq e dua, sa që aq
tjetër gjë nuk dua kaq,
na e dhëntë perëndia!

— Perëndia, zotëri,
vetëm jep atë që ti
jo e do e dëshëron
po vepron, vepron, vepron
sa që vehten e mjeron,
e kërkon dhe e kërkon
e rëkon, rëkon, rëkon!

Mbushet zemra, çelet goja,
dhe kur rroki — thot' nevoja —
rroki armët edhe tunde,
kape ujkun mu për hunde!
Nëpër gërxhe në gremina
ku shkel vetëm suferina,

ku dëgjohet ulurima,
që përplaset vetëtima

dhe që është vëndi ynë,
si armiku vjen e çfrynë?
E, pra, hë!... mbi të, mbi të!
Vetëm plumbi e përzë!

A do kemi Shqipëri?
Unë, ti edhe ai
më përpara se të pyesëm
a do dim' se si të vdesëm?

1919

UNË DHE BOTA

Un', im at' e gjysh stërgjysh,
e di bota si dhe qysh,
cilin kemi më të shënjtë,
shum' të dashur e të shtrënjtë,

dhe për cilin bëjmë bé,
bé për qiell e bé për dhé,
bé për tokën kombëtare,
dhe për ty, moj tok' bujare.

Se sa miq e se sa shokë
kan' dhën kok' e kan' marr' kokë!
Tok', o tok', që s'ke të dytë,
kush të prek i plaçin sytë!

Këto fusha, këta pyje,
këta qiej plot me yje,
qindra shekuj dhe tëhu
na jan' bërë gjak e tru.
trup e tru dhe shpres' e nderë,
tok' e shkabës me dy krerë!

Tok' prej loti, prej baroti,
që ka ler' kur lindi zoti,
prej një fisi, prej një zjarri
bashkalindi dhe shqiptari!

Një e një si bëjnë dy
gjurma jonë gjer aty,
që at-heraj dhe tëhu,
lindëm, vdiqëm po këtu!

Këto bota gjith i di;
mirëpo sot këjo botë
hakërrohet e më thotë:
zot jam un' dhe rob je ti!

Kuvëndimi është i kotë
me atë që ka fuqi.
Ai flet me zë të plotë,
vet' profit, vet' perëndi!

Vet' profit, vet'... po pa ndalë!
po un' çfar jam, miz' e rob?
Në ka bota plumb e top,
edhe nëna ka bër' djalë!

Të dy duart' për një kokë,
edhe kokat gjith për tokë,
se këtu, në këtë fënkë,
na ka bërë koka dënkë!

Për këtë dua të vdesë,
dhe kjo vdekje është' shqiptare,
kush do rroj' e kush do mbesë
ka bër' vdekjen më zuzare!

1919

SAZANI

Fron i kombit, fron i zotit,
fron i Gjergjit Kastriotit,
fron i krerëve të tjerë,
fron i shkabës me dy krerë!

Ti na ftove, ti na mblodhe,
gur e parë ti e hodhe,
ti i ftove Perënditë,
gjith ata që qen' profitë,
edhe bën' atë që bënë,
kryender i vëndit tënë!

Ti si diell, mu si dielli,
që, me shtiza që nga qielli
shpik e shpallë dit' e jetë;
edhe ti po dora vetë
na dhe shpresë e na dhe jetë!

Ty të gjeti, çfar të gjeti,
si vin valët që nga deti,
po ashtu arrin ca lajme
i përpishën i dërmuan,
nën' e bija u harruan!

Ti je sot që po na hedh
buz' më buzë e ledh më ledh,

ledh më ledh e buz' më buzë,
gazi ynë u ter në buzë!

* * *

Ëndër është' a e vërtetë
ah, m'u thaftë goj' e shkretë!
E ç'e gieti vëndin tënë,
ja ku është motra hënë,

ja ku toka, ja ku deti,
të patundur nga tërmeti!
Dhe në krye kombi vet,
dollibashi me shëndet!

Rrofsh e qofsh, e bardha Vlorë,
me flamur përher' në dorë,
me atë kryekurorë
me Njëzet e Tet' Nëndorë!

Sazan

1919

17

37625
ORI MITENA E SHKURTUAR
SHKURTUAR
11453

ISMAL QEMALI

Mbyllur det edhe stere,
e kush pyet edhe përse?
E kush pyet për Shqipërinë:
rrrotull male një shkretinë,
e pa zë dhe e pa zot?
Vetëm ylente për një bot'
që të bënej nonjë ditë,
një thërrime, një kafshitë
për atë a për këtë,
vleft' e saja kaqe gjë!

Del' e dajosi!

Kur një dit',
vjen e çfaqetë një profit!

Ish një plak i bardhë borë,
një bajrak me zok në dorë,
çau tok' e çau dete
si i çan rrufeja retë,
edhe zbriti mu atje,
ku i than': nga se, përse?

Nja dy korbër n'atë vënd,
dy të prishurit nga mënd,
jo që nuk i than' «mirserdhe»,
po i than' dhe: shko nga erdhe!

Plak i gjorë, plak i mjerë
ku do vej' e ku do bjerë?
Nëpër er' e nëpër shira,
nëpër pellgje me shëllira.

Iku dit' e iku natë,
i mungonte bukë e thatë;
edhe buka i mungonte,
vetëm zemra i valonte.

Si ish baltë, këmba kridhej,
si ish plak, trupi i dridhej,
këtëj ruhej nga i ligu,
andëj ruhej nga armiku;
syri tija një yll shihte,
atë yll që dita fshihte.

Plaku iku, iku, iku...
Mbas ca dite, një mëngjes,
kur dëgjon një zë: ki-ki-kulë,
Një qytet i gjith' u ndes!

Ish një vënd, një vënd i lirë,
që në gjuhën më të mirë,
që në gjuhën e asllanit,
i thon' vënd' i jataganit.

I thon' Vlon' e i thon' Vlorë,
ku shqiponja dykrenorë
gjeti gjith' atë që deshi,
djem baroti, djem arbreshi,
me bes' burri armatosur,
me një nam që s'ka të sosur!

E kush ishte ai plak?
E kush ishte ajo flak'?
Si një yll që është' këputur
në një arqe brënda futur,

sot arriti... Kuje! Sot
nuk na erdhi si e deshëm
po në varr s'e fusëm dot,
pra, në zemra do ta ngjeshëm,
dhe aty do rroj' sa malet
flak' e tija nuk do fale.

Nuk do falet, po si dielli,
ku hashkonet det' e qielli,
atje shuhet, ashtu duket,
qarku botës, zë e muket...
Mirpo dielli atëherë
shkrep e shtie mbi të tjerë,
dielli mbetet gjithnjë diell,
dhe përher' me kok' në qiell!

Edhe plaku këtë dit!
si njeri mbaroi jetë...
mirpo plaku i vërtetë
ish profit dhe mbet profit!

Dhe qëndron ashtu si ish,
do mbaj' emrin që e kish,
emri tija i vërtetë
është Nëntor njëzetetë!

1919.

VLORA, VLORA!

(Pjesa I — para luftës)

Jam vlonjat e jam vlonjat,
e kam shkabën mëm' e atë,
shkaba trime dykrenore
fron' e saj' e ka në Vlorë!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
rroki armët, bëja fora!

Vlora trime shqipëtare
si rob jetën s'e do fare,
a do mbetet Shqipëri,
a do bënet tym e hi!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
rroki armët, bëja fora!

Jam vlonjat e jamte burrë,
s'duron burri zgjedhë kurrë,
jam vlonjat e si vlonjat
di bëj luftë me të shtat'!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
Bjeri, moj, t'u lumtë dora!

Jam vlonjat dhe trim me besë,
rreth flamurit di e vdesë,
a me hir' a me pahirë
doemos do rroj i lirë!

1919.

VLORA, VLORA

(Faza I -- para luftës)

Jam vlonjat e jam vlonjat,
kam shikim mëm' e atë,
shkaka trime dyqanore
kon' e saj' e ka në Vlorë!
Vlorë, Vlorë, Vlorë, Vlorë,
Vlorë, Vlorë, bëja forat.

Vlorë trime shpëtarë
si rob jetën s'e do fare,
a do mbetet shpëtarë,
a do bëhet ym e hij!

Vlorë, Vlorë, Vlorë, Vlorë,
Vlorë, Vlorë, bëja forat.

Jam vlonjat e jamë durë,
edhe durë zgjedhë kurë,
jam vlonjat e si vlonjat
di bëj luftë me të shtat!

Vlorë, Vlorë, Vlorë, Vlorë,
Bjeri, moj, t'u luptë dorat!

VLORA, VLORA!
(Pjesa II — pas luftës)

Rroka armët, sheshit dola,
milion dyzetve u fola,
a do hiqeni si miq,
a na prisni si armiq!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
bjeri, moj, t'u lumtë dora!

Rroka armët e u turra...
këtu burri vlen shtat' burra!
Andej ishin miz' e lisit,
këtej ishte lul' e fisit!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
bjeri, moj, t'u lumtë dora!

Jasht'! — i thash', i thash', i thashë,
nuk dëgjoi e un' i rashë,
ai iku mori denë,
nami im mori dhenë!

Ai kish dhe ish pajosur,
që në fill e në gjëlpërë,
kurse unë i plagosur,
gjakun s'kesh' me se ta zërë!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
bjeri, moj, t'u lumtë dora!

Jam vlonjat dhe kryelartë,
du bej luftë me të shtatë,
a ne hir' a me pahirë,
doemos do rroj i lirë!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora.
bjeri, moj, t'u lumtë dora!

1920
Broka armët, sheshit dora
million dëztove u lola,
a do hiperi si mid,
a na prisni si armid!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
bjeri, moj, t'u lumtë dora!

Broka armët e u lora...
këtu burri vran shtatë burat!
Andej ishte mirë e isht,
këtej ishte iul' e isht!

Vlora, Vlora, Vlora, Vlora,
bjeri, moj, t'u lumtë dora!

Lashtë! — i thash', i thash', i thash',
nuk bëgjoi e un' i thash',
si iku mori dora,
nani im mori dhena!

Atë kësh dhe ish pajosur,
që në fill' e në përgjithë,
kurse unë i pajosur,
gjakun s'kesh' me so ta shtë!

KËNGE

Ah ky vënd, ky vënd, ky vënd
zot me pushk' e zot me pendë,
zot me pend' e me parmëndë!

Pushka, penda dhe parmenda,
këng' në stane, këng' në tënda,
na i ka të gjitha ënda!

Ne kërkojmë dit' e dritë,
duam që ylli yn të ndritë,
Prometheja jemi vetë.

Kryeënda jon' në jetë:
t'ë vrapojmë për në qiell
dhe të mbarëm drit' e diell!

1921.

PËR DËSHMORET

Jepi dorën, jepi dorën
këtij djali që i ati
na dha gjith' ato që pati,
na dha jetën, na dha Vlorën!

Jepi dorën, jepi dorën
kësaj nëne që i biri
iu këput si yll nga gjiri,
qyqe, korb' e la të gjorën!

Jepi dorën dhe asaj,
asaj vajze që rëkon,
ku është baba... e kërkon!

Mos harro dhe pasandaj
dhe atë të zezë grua
që ka humbur një dragua!

Si, pra, Vlora t'i harrojë,
nder' e fjalës ta mjerojë,
çfar i thanë dhe çfar u tha,
majë malit Barçalla?

Majë malit në Beun
u betuam ti dhe un'!

* * *

Këta jan nga ata,
nga ata që iu the ti:
«Ma jep kokën!» dhe ta dha!

* * *

Ësht' mëkat, për perëndi,
në mos tjetër, sot për sot,
eja derdhi dy tre lot,
eja bjери dy tre gur'
sa t'iu bënet një qivur!

1922.

KUJTIME TË VJETËRA

(Fragmente)

1

Kur rrok armët një shqiptar,
dhe bën luftë për liri,
pushk' e tija vete mbar,
troftë nëna Shqipëri!

Vajti mbarë sa nuk pandehëm,
na e mbushi sa u dehëm,
ora na dukej si një pëndë
edhe barra më e rëndë,
dhe po turrehim të tërë
fron' e mirë kush ta zërë!

Dhe aty filloi e zeza,
njëri thosh: unë e ndeza
këtë dritë dhe, pothuaj,
jam i zoti që ta shuaj!
Tjetri thosh: shumë më parë
dora ime hodhi farë!

Si gjithkush ato të tija,
grindej nëna me të bijat,

njëra vjen e tjetra vete,
si gjithkush: «kërkoj për vetë!»

Kurse burri më i mirë
ish ai me gun' të dhirë,
ish ai heroj i thjesht,
mos e quaj se vëndi hesht!

II

Ideali që ke ti
është' e ditur, si e si
që të bënet Shqipëria,
bash mbi pemë zerdëlia!

S'ka dyshim, po, ke pengime,
do keq mbase dhe mjerime:
më shumë' leqe nga të liqtë,
se pengime nga armiqtë!

Pra, do diç e t'u bësh ballë,
shih vaporin kur bën valë,
kur bën det edhe valon,
se sa bukur udhëton!

Kurr më vala nuk përfytet,
mbasi ruhet se mos mbytet,
asaj vale i bën anë,
këtë tjetrën vjen e çanë,
aty dridhet, aty kridhet,
këtij krahu vjen e hidhet!

III

Shqipëria, yll o yll,
po dhe yjet paskan pyll
paskan gjëmbe e gjërpenjë,
paskan tënj' e paskan lënjë!

Shtri^ga dh^elpër, si një mik^e,
i di mir' këto furiq^e,
do na vej e do na vij
mu si nëna në fëmijë!

A i di ato fytyra?
Ato shtri^ga të palyra,
ato bënen dyll e brumë,
bënen val' e bënen shkumë,
bënen maçe, bënen mi,
bënen mollë për në gjil.

Trim' i mir' me shokë shumë,
do të thonë ty, dhe ti,
me një farë madhështi,
do t'i vesh në një radhë,
radh' me burra faqebardhë;
kur nderonet një i lik
është i miri në rrezik!

IV

Di i ligu, bënet rob,
ti do thuash e kam në dorë
e kam pushk' dhe e kam top,
në çdo rast e në çdo orë!

T'u bë ujku shok-shelek,
nënë squetull gjeti shtek
dhe ja, ja, t'u fut në vatër,
të dy sytë bëni katër,
i këqiu, kur gjen streh',
kërkon raste që të leh!

Do të lyej e do të laj,
njërin mburr e tjetrin shaj,
në ke fron po, natyrisht,
ti do jesh i madhi Krisht!

Lajkatarët... lajka shtriga,
plag' e ligë mbi të liga,
dallkaur e dyfaqarë,
spor' e popullit bujarë,

para syve vin' të krehën,
prapa krahve zënë e lehën;
gjithë ditën puthin pragje,
gjithë natën kruajn magje!

V

Ti nga thash' e themet ruhu,
sa më shum' duaj e duhu,
jo me ar në qemer,
jo me barqe plot me vrer,

jo me dhunë e me përdhunë
me fudulla, un' mor unë!
po me guna rrahur vese
dhe me ballë plot me djersë.

Me të djegurit nga dielli,
me ata që u qan fyelli,
që pran' zhgabës dhe për zhgabë
i shkretëjnë nën' e babë!

1921.

**MBANI KOKAT ATJE SIPËR,
KU MERR ZJARR' E FLAK' RRUFEJA!**

Kurse dimri bën të tija, faq' e dheut ngelet keq.
kurse dega, fleta thanen, ç'do gjë vuan e ç'do gjë heq!
Si një dorë, dor' e Zotit, ajo dor' që s'ka të dukur,
dalngadalë, nënë tokë, përgatit behar' e bukur,

po ashtu dhe këtë ditë, ku gjith' bota u goditë
dor'e bardh' e patriotve pa dyshim që përgatitë,
përgatit një dit' të bukur, një të arthme më të pasur,
ku do qesh' e do dëfrej' edhe zemra më e plasur!

ku do qesh e do dëfrej' ajo nënë dhe ajo... haj!
ajo nuse shamizezë rreth govatës laj' e qaj',
rreth govatës laj' e qaj, me ca halle e plagosur,
me ca halle, me ca burgje, me kurbete të flamosur!

Pra, të gjith' për njëri tjetrin, dhe me bindje të patundur
rreth flamurit të pandarë, rreth Atdheut të pamundur.
të patundur, të pamundur, as nga era as nga reja,
mbani kokat atje sipër, ku merr zjarr e flak' rrufeja!

AH KY VËND...

Ah ky vënd, ky vënd, ky vënd, që më bën e flas përçart,
nënë qiej plot me yje, gjith' të art' e gjith' të zjarrt',
rreth me dete plot me vala, rreth me vala plot me shkumë,
sa më afër aq më thellë, sa më lark edhe më shumë,
rreth me kodra plot me pyje, rreth me male plot me borë,
vënd' i burrave që lejnë me një çift rrufe në dorë.
me një çift rrufe në dorë, me një teste zemra hekur,
që për nderin e Atdheut u ka ënda për të vdekur!

Vënd' i zonjave si lule, vënd' i luleve si zonja,
vënd' i vajzave mes-holla, gushpullumbi syshqiponja!
Gushpullumbi syshqiponja, këng' e shkumave mbi valë,
ku çdo vashëz i thot' hënës: A ti dil, a un' të dalë!

Pra, ky vënd do vej' përpara, dhe do vej' me vrap të
plumbit,
pasi neve dim' dhe ecim nëpër gjurma të pullumbit!
Edhe brenda pakëz kohë,
dhe, makari, gryk' për grykë me rrufe, me er', me llohë,
do arrijm atje në qiell, ku ka drit' e ku ka diell!
Pra, me zemrën më të pastër dhe me bindjen më të
thellë,
me bes' burri armatosur si e ka për fis shqiptari,
me një shpres' që s'ka të sosur dhe të gjith' si pika ari.

musi eshtrat e një trupi, musi zoqt e njom' të zhgabës,
gjith' vëllezër, gjith' të dashur, gjith' të nënës, e gjith'
të babës,

gjith' të babës, gjith' të nënës,
dhe të gjith' si drit' e hënës,
nëpër truaje tona derdhur, po këtu në këtë tokë,
ku shqiptari, brez pas brezi, ka dhën' kok' e ka marr
kokë,
na do rrojmë' e do gëzojmë sa më mir' edhe më mirë,
rroftë vëndi yn' i bukur, rroftë kombi yn' i lirë!

VLORA

Andej Qaf' e Topit hedhur si sorkadhe,
këtej Guzbabaja, një urat' e madhe,
mu në mes të tyre shtrihet një qytet
shtëpi e shqiponjës për eternitet;
Vlora tungjatjeta, vëndi i mrekullive,
maten me Sazanin degat e ullive!

Shëtita Evropën, shëtita Azinë,
gjer te moll' e kuqe, vajta gjer në Kinë,
sa tutje më tutje, sa lark e më shumë,
dhe atje ku piqej buka mu në kumë;

deri prapa diellit, në tingli majmun,
dhe atje ku Zoti quhej Firaun!
Tobe ja rabi! fryhemi gjynah,
kapërceva qiellin si një zok me krah!

Kapërceva dete mbushur me inxhira,
kapërceva male gurë xhevahira,
gjithë më gostitën, gjithë i gostita,
sa më velesitën, sa u velesita!

Ç'do që desha pata, qumësht dallandyshe,
sa të hanin gjithë, gjyshe dhe stërgjyshe;
dhe me ré të bardha dhashë edhe mora,
hazinera gjeta, kur më hante dora!

Dhe me ré të bardha mora edhe dhashë,
po si Vlorën time një qytet nuk pashë!

Vlorën edhe Vlorën thelp e kam në zemër,
ditën e kam dritë, natën e kam ëndër...
çdo or' e minutë ty të kam në gojë,
mbase të ze lemza, kur un' të kujtojë!
Vlora im' e bukur, Vlora im' e lirë,
vetëm ty të dua dhe një gun' të dhirë!

Aty n'ata rrethe, aty n'ato rrëza
çdo zonj' e zonjushe matet me thëllëza!
Aty shpirti dridhet, aty zemra hidhet,
aty rreth e rrotull lozën gugulidhet;
dhe për her' të parë po në atë vënd
një zogëz, një... hajde, më rrëmbeu mënd!

Vlora im' e bukur, Vlora im' e lirë,
vetëm ty të dua dhe një gun' të dhirë!
E kudo që isha e ku do që jamte
këng' në buz' të kishja, lot në sy të kamte!

FSHATI VAJZË

(Popullore shkruar në gjuhën e atij fshati)

Në krye të fshatit ka një deli krua,
uj' i tija akull derdhet në përdua,
dhe në krahun tjetër varet nga një mal
një përriu' i rreptë me utrim' e val'.

Mu në mes të tyre bregu — Allatoj —
dhe shtëpit' e fshatit si fole fajkoj,
fshat i babëgjyshit, fshati më i mirë
nga ata që thuhën: Labëri e lirë!

Aty nënë shkallë blegërin shelegu,
Aty përmbi shkallë po gjëmon dybeku,
rreth e rrotull lëmit djemtë heqën valle,
nënë rrap, në hije, pleqtë qajnë halle...

Lahure qëndisur bedene-bedene,
seç i paska hije asaj protoene,
asaj protoene me një furk' në sqetullë,
që ther e që gris me sy e me vetullë.

Andej disa koce shkojnë për në krua,
këtej bagëtia varet në përdua,
me krabë në dorë një dylmer djalosh,
përmbi sy kësulën, vërshëllin përposh.

Edhe zilet zjejnë, zile dhe zambare,
ta shërojnë xhanin pa një pa dy fare;
pa ler' ajo zile, zil' e deles rudë,
ajo zil' e shkretë shpirtin të këputë.

Dimrit nëpër fshatra, verës nëpër stane,
e ç'kërkon më mirë në këtë jallane?!

Pleqtë qajnë halle: ah, kjo avr' e ligë,
është dreq' i jugës, është juga shtrigë;
kurse reja duket mu në maj' te lisi
një me një, demek, edhe shiu nisi.

Qoftë nënë ujë, qoftë kserikojë
vjen e hardalloset, ç'e rrëfen me gojë,
vjen e hardalloset, xhano ta ka ënda
këmba përmbi këmbë, dyqind qase pënda.

Të korrë e të shirë, sosen gjith të mjelat,
gusht e gushtovjeshtë sosen dhe të vjelat.
Papo zën' e mbarën magje e çetur,
gjym' edhe kënaçe, ç'paske në ahur,
shatin e lopatën, talër e kusinë,
laçkën edhe plaçkën, gjith që thua tinë,
gjithë prokopinë në një krah' të mushkës,
dhe në krahun tjetër thasët e lëpushkës!
Pasi dy tri herë mushkës i bërtiti
musi koq'e thanës mu në fshat arriti!

Lab, mor tungjatjeta, s'ka më shumë nevojë,
ky punon për nam e s'punon për gojë,
s'ka sevda për leka, s'ka sevda për grosh,
nuk e ha merakun për gjë e për llosh...

Po kur ja do qeifi, di për fjal' të nderit,
di e kren kafshitën nga sqepi sqyferit!

Dimrit nëpër fshatra, verës nëpër stane,
e ç'kërkon më mirë në këtë jallane?!

ALI PASHA TEPELENA

Nga satrapët më satrap
nga dervishët më dervish,
ky zabit, ky dreqo — lab,
pa kalem e pa qitap,
paskish lindur me këmish!

Po satrapin, unë ju lus,
mos ta marrim për qortim,
ai ish një kryetrim,
një rrufe një vetëtim,
që i tha sulltanit: sus!

Një rrufe

Po rrufeja, vini re,
i ka rrënjët në një re!
si dhe truri, tungjatjeta,
me gjith dritëzat e veta,
i ka rrënjët në kaptinë!
Po sa larg dhe se sa lart
shkon e ndrin e vetëtin'!

Dhe Ali Pasha kajmeni
nip stërnipi i një dere,
soj dervishi, soj sejmeni,
i ushqyer me mëna ferre!

Me guximin mrekulli
u bë kryefermanlli,
dhe nga truall i tij i ngusht'
i lëshoi një goxha grusht
perandorve Osmanlli!

Dhe arriti sa, pothuaj,
në tryeza të çezarve
ku vlon hymni ngadhnjimitarve,
hymn' i tija s'mbet i huaj!

Le t'i ngrëm', pra, një dolli!
Fam' e tija është e madhe,
vler' e tija më e madhe!
Në e ultë historia,
di ta ngrerë Shqipëria.
sepse trimin, nuk e nuk,
trimi trimin nuk e zhduk!

DY RREPET

Këng' e lasht' e pleqëve
na tregon një rrap të vjetër
një kujtim të hidhur tepër.

Ky është rrap i Bilbilenjve
atje afër karakollit,
rrotull zhurm' e dymbeleqve,
me dekret të Anadollit
vari bekujt e dyfeqve!

Këtij rrapi të mavrisur
tani lën' si gun' e grisur ,
më von' rrapi Mashkullorës
ja dha gjegjen hak e sak!

Vret bimbashin me bajrak
pararojën e kurorës
të kurorës turkoshak!
Dhe ja bëri peshqesh Vlorës
që ta kish i madhi plak
dy her bomb', një bomb' të dorës
kundra hasmit dredharak!

TOL DELJANI 1)

Një kaçak nga Elbasani!
Jo kaçak si çdo kaçak,
një kaçak, që shumë a pak,
e ka njohur jatagani!

Ky është Toli, Tol Deljani!
Pati bër' armiq dikur
disa turq e ca kaur,
që s'u bënej dot dermani!

Një dit', s'dihet kur dhe si,
ja hip kalit për në Durrës,
i thon' ndalu, sepse udhës
të kan' ngrehur një pusi!

Toli sheh se afër tia
udhëtonin dy-tre pleq
me dy foshnje mos më keq
të rrëgjuar nga uria!

Toli zbret e u thot' pleqve:
A m'i jepni foshnjët ma,
që t'i mbaj mbi gjunj këtu,
mbi gjerdanin e fishekve?

1) Treguar nga i ndjeri Prof. K. Cipo

Paç uratën... e kështu
mbi gjunj foshnjët që të dy
dhe qelshen përmbi sy,
Tol Deljani hundën hu!

E ja, ja, pusi e parë!
Një pusi me tre dyfeqe,
Toli shkon pa gjë të keqe,
A thu' Toli është i marrë?

Pak më tej pusi e dytë
dhe pusia më e keqe,
tri kobure pesë dyfeqe.
Ktheu Tol, të plaçin sytë!

Tol Deljani s'është i marrë
as që syt i paskan plasur,
po e di dhe është argasur,
s'vret shqiptari një shqiptar,

një shqiptar që ka me vehte
ndonjë foshnjë, ndonjë grua!
Ndryshe, pushka u çnderua...
edhe bota s'është në vete!

Kështu thoshte Tol Deljani
kurdoher' e në cdo rast,
pra, poet akcil Filani,
i dhuron një «ndjesë pastë»!

INOCULATION OF THE ...

7 PRILL 1939

Shtatë prill.....
Kopilove o kopil
e u lute u këpute
njëqind pash në dhe u fute!

Natyrisht një tradhëtor.
spor e fisit arbëror,
e pret hasmin me daulle,
kur gjen ditën ta ben pulle!

Na e gjeti dhe na ra,
vret Shqiponjën që s'u vra,
nuk u vra dhe nuk do vritet
posht përpjet me vrull vërvitet!

Ja dhe hymni që na thurri,
hymn' i zi i një qivuri:
«Eja eja alala
të na rrojë Duçëja
Duçëja guguçëja,
le të rroj' edhe flamuri
sa për sy e për bel!»

I pabesi ta dij, pra,
ndër kasolle me një tra,

qe nga Shkodra gjer në Dropull,
rron ai që i thon' popull!

Ajo dor' që rreh dybekun
di ta mbush edhe dyfekun,
në se ditën çan ugar
edhe natën thurr litar,
thurr litar e kalit grushtin
dhe e var nga këmbët pushtin!

.....prill.....
Kopitove o kopit
e u lute u këpute
njëditim bash në dhe u futet

shpirtit një trishitor
qen e lëll arboron
e qenë nashin me dulle
qenë qenë dhan ta den gulle

qen e qjen dhe na ta
qen shpirtit qen e s'u vte
qen u vte dhe nuk do vritet
qenë përjet me vruj vërvitet

qen dhe humni qen na thuri
qenë i ai i një divuri
qenë qen alata
qen na troje Duceja
Duceja gungueja
qen na troje edhe humni
qen për ay e për belata

qenë qen ta diti qen
qenë qenë me një tra

OKUPATORËVE

Aty, ndal!
Gjalmëzeza ka bër djal',
djal fajkua, djal sqifer,
pra, në vetull gjak të merr;
djal fajkua, djal fatos,
aty ngul dhe aty sos!

Ti ku vete? Ku po vete?
Frëng, o frëng, që s'je në vete!
Këtu furka e një stani
ka dy presa jatagani;
nënë këmbë të një dhije
zhduket gjurm' e një hordhije!

Aty ndal, sepse këtu,
si çdo gur e si çdo dru,
bëjnë goj' e bëjnë dhëmbë,
duf i tyre djeg e shëmbë!

Druri, echtra e nië dreri,
të një pulsi, të një zëri,
përmbi dega shkrifet sqifi,
nënë dega shtrihet difi!

Guri, gur i një qivuri,
rrëfen varrin e një burri,

të një burri, burr' me besë,
që ka ditur si të vdesë!

Shtrydhe tokën, kullon gjak,
në një çap e dy bonjakë,
s'hahet hak' e këtij gjaku,
s'tretet lot' e një bonjaku!

Të bonjakut pa këmishë,
gjith' kokalla të pamishë,
më i lumturi si plis
kalipec mbi një kurris.

Këta ripen, po do rriten,
për Atdheun din' e vriten,
din e vriten, din' e vrasën
din' armikun ta përplasën.
Ti ku vete? Ku po vete?
Frëng, o frëng, që s'je në vete!

HAKËRRIM

Hani, pini dhe rrëmbeni!

Që nga Korça gjer te Shkodra mbretëron një errësirë,
nëpër fusha, nëpër kodra, vërshtëllin një egërsirë!
Pra, o burra, hani, pini, hani, pini or' e ças,
për çakallin, nat' e errët, është ras' e deli ras'!

Hani pini dhe rrëmbeni, mbushni xhepe, mbushni arka,
të pabrek' ju gjeti dreka, milioner' ju gjeti darka!
Hani, pini e rrëmbeni, mbushni arka, mbushni xhepe,
gjersa populli bujar t'ju përgjigjet: peqe, lepe!

Ai rron për zotrin tuaj, pun' e tia, djers' e ballit,
është kafshit për gojën tuaj. Rroftë goja e çakallit!
Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri,
dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!

Hani, pini dhe rrëmbeni, është koha e çakenjvet;
hani, pini e rrëmbeni, është bot' e maskarenjvet!
Hani, pini, vidhni, mblidhni gjith' aksione, monopole,
ekselenca dhe shkëlqesa, tutti quanti come vuole!

Nënëshkrim' i zotris suaj nëpër banka vlen milion,
ju shkëlqen në kraharuar dekorata «Grand Cordon»!
Dhe kërkoni me ballhapur (!) komb i varfër t'ju thërres'
gjith' me emrin tingëllonjës: Ekselenca e shkëlqes'

dhe të quheni përhera luftëtar' e patriot',
në ka zot dhe do duroj', posht ky zot, ky palo zot!

Grand Cordon i zotris sate, që në gji të kan' vendosur,
është' pështyma e gjakosur e atdheut të veremosur;
dhe kolltuku ku ke hipur, duke hequr nderin zvarr',
është' trikëmbshi që përdita varet kombi në litar!
Dhe zotrote kurullidise, diç u bëre e pandeh,
kundër burrit të vërtetë zë e vjell e zë e leh!

E na tunde, na lëkunde, nëpër salla shkon e shkunde,
mbasi dora e armikut ty me shok' të heq për hunde.
Rroftë miku yt i huaj, që për dita los e qesh,
të gradoi katër shkallë, pse i the dy fjal' në vesh!

Koha dridhet e përdridhet, do vij' dita që do zgjidhet
dhe nga trasta pem' e kalbur doemos që jasht' do hidhet!
Koha dridhet e përdridhet, prej gradimit katër shkallë
nuk do mbetet gjë në dorë veçse vul' e zez' në ballë!

Mirpo ju që s'keni patur as nevoj' as gjë të keqe,
më përpara nga të gjithë, ju i that' armikut: «Peqe!»
Që të zinit një kolltuk, aq u ulët u përkulët,
sa në pragun e armikut vajtët si kopil u ngulët!
As ju hahet, as ju pihet, vetëm titulli ju kihet...
Teksa fshat' i varfër digjet... kryekurva nis e krihet!

Sidomos ju dredharakë, ju me zemra aq të nxira,
ju dinakë, ju shushunja, ju gjahtar' në errësira!
Ç'na pa syri, ç'na pa syri!... Hunda juaj ku nuk hyri:
te i miri, te i ligu, te spiuni më i ndyri!

Dallavera nëpër zyra, dallavera në pazar,
dallavera me të huaj, dallavera me shqiptar'
Vetëm vetëm dallavera, dhe në dëm të këtij vëndi
që ju rriti, që ju ngriti, që ju ngopi, që ju dëndi!

Në se kombi vete mbarë, nesër ju veproni ndryshe,
dylli bënet si ta duash, kukuvajk' dhe dallandyshe...

kukuvajka gjith' me lajka, nesër silleni bujar,
nënë dorë e nënë maska, shkoni jepni një kapar!

Dhe kujtoni tash e tutje me të tilla dallavera
kukuvajka do përtypi zog e zoga si përpara...
Ja, ja, grushti do të bjeri përmbi krye të zuzarve,
koha është e maskarenjve, po Atdheu i shqipëtarve!

Edhe ju të robëruar, rob në dor të metelikut,
fshini sofrat e kujtdoj', puthni këmbën e armikut!
Që ta kesh armikun mik e pandehni mënçuri,
mijafton bërja pasanik, pasanik dhe bej i ri;
dhe u bëtë pasanikë, me pallate, me vetura,
kurse burrat më fisnikë japin shpirtin në tortura!

Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë,
bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë...
Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë.
Le të rrojë batakçiu dhe i miri le të vdesë!

Po një dit' që nis e vrëret do mbaroj me hurbullimë,
ky i sotmi, zër' i errët, nesër, bënët vetëtimë
dhe i bije si rrufeja pasuris' dhe, kësilloj,
nuk ju mbetet gjë në dorë, vetëm një kafshit' për goj'!

A e dini që fitimi brënda katër vjet mizor'
nuk është' yti, nuk është' imi, ështëë i kombit arbëror,
është' i syrit në lot mekur, është' i vëndit djegur, pjekur.
Ju do thoni si të doni... po e drejta dërrmon hekur!

1942,

DY MILION U NDEZË

Ja se si ka ngjarë:
dejet ishin tharë,
gjaku pati ngrirë,
hasmët e Atdheut ishin bër' vezir'...
Posht e lart në fëngje
kombat e armikut grumbulluar — dëngje!

Shkrepi një shkëndi,
një shkëndi çudi!
Kur i vije ré,
dukej bukuré,
rreth e rrotull stanve.
Stanet paskan qën trujt e titanve!

E andej ja nisi
kënga e një fisi,
këng' e jataganve!

Befas, në një fshat,
tashmë plot lëvdat,
mu në fshatin Pezë,
një pullumb e ndezi, dy milion u ndezë!

Dy milion u ndezë
dhe e bën' të bardhë mortjen më të zezë;
Luftë e luft' për vdekje,

luftë e luft' me vdekje,
lufta pa mërdha, 1)
sa u rrukullisën burxhet e mëdha!

Tani përmbi krye
kemi më shum' yje,
luga e lugatve vajti e u thye.
Kemi më shum' qiej,
më shum' duf beteje,
dyfish puls në deje!

1) Lufta pa kushte.

PERLAT REXHEPI

Pyeta Labërinë:

— E ku është Perlati?

— Ish një suferinë
edhe shkoi e vajti.

Pyeta Shqipërinë:

— E ku është Perlati?

— Kombi ulërinë
më shumë nga i ati.

Pyeta djalërinë:

— Ç'e bët' shokun, mikun?

— Jet' për Shqipërinë,
vdekje për armikun!

Tani ti dhe unë,
gjith e dim' Perlatin,
djepe kish Beunë,
varr ka Rozafatin.

Historia thotë,
kryetrim i ri,
një tufan me lotë
një flamur flori.

NËPËR GËRXHE, NËPËR GUR

Nëpër gërxhe, nëpër gur', ku rruçja krismë thurr,
gjith' ushqim' i çlirimtarit për një dit' dy kokrra grur
dhe atë ua jepte hua
një shqiponj' o një fajkua.
Një fajkua, një shqiponjë, gjysh stërgjysh' e këtij fisi,
dhëmshurisht u jepte sisë nënë dega të një lisi.

Çdo gjë tjetër dhe, po thuaj,
edhe vet' baba qielli, ish i verbër, ish i huaj,
ish i huaj e ish i verbër,
bën si bënte një kuçedër:
e lëshonte shin' me vedër, e lëshonte shin' me shtëmbë,
me rruferat më të egra hapte varre nëpër këmbë.

Rreth e rrotull zjarr e hekur, po sorkadhet me sorkadhe
me një mijë e një të zeza, rrokin vdekjen më të bardhë,
tufa-tufa zoga, zogj
gjysm' e tyre van' u dogj'.

Më së fundi, ja ku foli dhe me zërin më të plot'
Nacional-çlirimtari për një bot', një tjetër bot'.
Tash e tutje pik' e djersës vlen me shumë nga ar' i
djeshëm,
dhe në gji të kësaj pike ka fuqira heroike
përmbi banka, përmbi topa, përmbi bomba atomike.

FSHATI DHE PERLATI

Gjysëm shekulli më parë, në tej bregut Allatojt,
kurse nise për në Plloçë, në të djathtë rrëz' përroit,
ka pas' qen' një shpell' e madhe,
përnabi sup të saj Beuni rreth me pyje plot sorkadhe!

Shpella quhej Shpell' e Bletës, me një maj' si thik' e
prehur,
ledhe-ledhe hoje mjalti kish në gji të saja fshehur.
Ledhe-ledhe hoje mjalti, sepse bletët me kopera,
që prej kohve shumë të lashta, hynin, dilnin kurdohera!

Fshat, o fshati im i bukur, fshati Vajzë hane-hane,
fshat që s'paska një të dytë në këtë mavri jallane!

Që prej gropave Maraqtit gjer në maj të Velestanit
tingëllonte këngë e ziles, edhe këngë e jataganit!
Dhe një mijë e ca dybek' bam e bum në der' të stanit...
Në një dit' në Muço Mato mijra dele pinin ujë,
ku dhe delja tet' vjeçare bënej zog' e bënej ftujë!

Këmbëkryqë, nënë rrepe, kuvëndonin ca nishan'
dëgjon Rrëza dhe Shullëri me sa thanë e se si than'!
Valleve në lëm të Leçe, xhan o xhan, në atë lëm,
u përgjigjej këng' e lashtë, që nga vështi Rrotullëm!

Fshat, o fshat i gjyshit tim, fshati Vajzë hane-hane,
fshat që s'paske një të dytë në këtë mavri jallane!

Gjysëm shekulli më von' vajta pyeta ku është fshati,
ku është Çeçua, ku është Xhaj, ku është shpella, ku është
mjalti?

Po kur pyeta për të riun... e ku është sorkadh Perlati?
m'u përgjigj një botë e gjith' dhe një varr nga Rozafati:
Sa do van', po këtu janë, do t'i kini përsëri
edhe fshatin edhe bletën, edhe mjaltin ngjyr' flori.
Rroftë besa shqipëtare, rroftë nëna Shqipëri!
Dhe mbi sup të Allatojtë, në atë të shkret' bregore,
ja, mu aq sa Shpell' e Bletës, një Shqiponj', një për-
mendore,
përmendorja e Perlatit, brez pas brezi do na flas'
për të vdekurin që s'vdes edhe qindra vjetë pas!

MYZEQEJA DJE DHE SOT

Një dikush, në Myzeqç,
paskish lindur me këmish,
kish e kish e, çfar' nuk kish?
Nja dymijë pendë qe!

Dhe një tokë përrallore,
sa nuk kish një mbretëri,
sa nuk kishte tok' pjellore
atë kohë Mali Zi!

Kurse bujku myzeqar,
derëzi e punëzi,
kishte tok' sa një harar,
ajo pjesë që ish piellore,
ish sa është' një shami dore!

As gjë tjetër, as gjë tjetër,
veç një gjym mbi tym në vatër,
veç një gjym të zi mbi vatra
dhe një këmbë nga të katra,
një këmb' kau, një këmb' viçi,
me një fjalë: hiç bir hiçi!

Pasuria arbërore
s'i përkiste kurrë krahut,
vetëm njerzve të oborrve
në shërbim të padishahut!

Këta lindin duke patur
nënë sjetull pend palloj,
nam i tyre s'kish të matur
vënd më vënd, e goj' më gojë!

Dyqind muaj edhe t'hu
urdhëron një ligj i ri:
në Atdheun tonë, këtu,
djers' e ballit është flori!

E kështu ja nisi kënga
këng e gunave pa mënga:

Tok e vëndit përgjithmon
është e krahut oë punon,
s'ka më vënd për jotja, imja,
atë llër' që nuk punon
lëre, le ta haj qimja!

Më nuk mbeti rob' e zot,
shkoi e vate ajo flamë,
tach me hviët funiplot'
u bëm' fit dhe u lamë!

THUMANI

Midis Shkodrës e Tiranës
ka pas' qën' një vënd pusie,
ku ndokush, nga anë e anës,
nga përroj i rreptë i thanës,
vinte rripte veresie!

Vinte vriste, vinte rripte
dhe të gjall' në gropë e kripte.
Aty s'kishte veç pusira
dhe strofok' për egërsira!

Strofok ujku dhe çakalli,
ku nuk bënte gëk i gjalli,
zonjë e vëndit ishte miza,
lule vëndit ishte driza!

Ja, ky ish Thuman i vjetër,
me një popull shtypur tepër,
dy shtëpira me një tra,
pika kohës që s'i ra!

Po tani Thumani ri,
u bë ferm' për bukuri!

U bashkua llëra, truri
dhe ja nisi polli guri,

polli guri kalli gruri,
epopen e bujkut thurri.

Dhe sa vete po qëndiset,
po qëndiset e paiset,
me të gjitha gjatë e gjërë,
që nga filli në gjëlpërë!

Dhe do bënet tani afër
jo qytet, qytet i varfër
po qytet për kok' të vet,
mot e jet' me plot shëndet!

1961

KËNGË E RE

Tash Tirana jonë e bukur
që ka qen' me dhëmb e ndukur,
na është bërë krejt lulishte,
si një nuse me duvakë,
në një çap e shtat zambakë,
Shkuan e van' ato gjëmbishte,
shkoi dhe kënga pleqërishte!

Unë, për Zotin, nuk jam plak,
vit për vit një dhëmb më tepër.
Vit për vit një mot më pak,
e prandaj kërkoj me hak
goc' të re dhe ver' të vjetër!
Ajo këng' që më pëlqen
nuk është këng' e lasht' e hallës,
as dhe kënga e gjinkallës,
kënga denbabaden
bijë e mbesë në der' të dhallës!

Tani vajza arbërore
na është bërë vajzë e valës,
dhe nga vera më verore,
kryemuz' në gji të sallës!

Këng' në sy e këng' në vetull.
Hy, o Hy! për hir të vetë,
lem të rroj edhe një shekull
që t'iu bënem palë e petë!

Pasandaj, tungjatjeta,
me të parë e me të bërë,
s'pritet fjala me gërshërë;
me që është e ëmbël jeta,
dhe atherë, jo me hirë,
do t'ju them lamtumirë!

Do t'ju them a s'do t'ju them!
Një premtim i bër' mëngjes
sot më darkë u bë i vjemë,
prandaj vetes s'i zë besë!
Sepse shkenca, rroftë e qoftë,
për eternitet buroftë,
me sa duket nesër, dej
vjetërsinë do ta shlyej!

Si i shleu tej për tej
gjithë ato kolera doke,
oftikatë e kësaj toke,
qindravjet belara koke!

E kush thot' se s'do na sjell'
nga një yll i arratisur,
nga një yll, o nga një diell,
mbi një cop' rrufe skalisur
ndonjë lëndë të pajisur,
me një ajër o një aromë,
që dhe trungut të vithisur
t'i shartoj' një shpirt të njomë?

Ta dyshim, fuqi e trurit
do na krej' nga palcë e drurit
ndonjë tjetër flakë e tymë,
që t'i jap' dhe gurit frymë!

1961.

KY TETOR I KËTIJ BREZI...

Ky tetor i këtij brezi,
ku arriti vuri dorë,
diti mir' se si e ndezi
edhe botën më të gJORË!

Nga koperat varfanjake kreu deshët me këmborë
dhe nga vendet më bonjake
e u bë rini e botës tufan prushi, tufan flake!

Sidomos te na, këtu,
këto goca gugufu,
si në sallë e në betejë,
na u bën' purtek rrufeje!

II

Nga ish bota varfanjake, ish dhe vëndi arbëror,
vënd i burrave që lejnë me një çift rrufë në dor'...
Tash u nis e u stolis e u bë një bukuri,
nënë vrullin e Partis' bënen gurët farfuri!

Ndonjë mundet që të thot':
vënd i vogël sa një lëmë,
sa që këmba e njeriut s'mund të shkel e shkoj dot
veç në gjurmat që la prëmë!

Shqipëria, tungjatjeta, le të jet' sa një lëmë,
s'matet vlera me kufeme,
ajo është, piksëpari,
veshur mirë me linja lulesh, ngjeshur mir' me tule ari.

Me sa ka në sipërfaqe
gjith' në sulme, gjith' në kulme, gjith' në punë, gjith' në
paqe

dhe në gji të saja futur
mijra yje të këputur,
mijra yje, mijra hyje, mijra trima, mijra bekuj,
dyzet shekuj luftëtar, vazhdimisht kan rar' në shekuj!

E kështu, për mot e jetë, burr i vëndit arbëror
e ka vën' me gjak sinor,
e ka vën' dhe është' krenar ky arbresh i arbreshit,
është' krenar sa, edhe hijen, nuk e lë të ulet sheshit!

Kështu ish dhe kështu është' dhe kështu do jet' për jetë!
Nënë dritën e Partis', që është' drita e vërtetë,
Republika Popullore është' betuar në bé të vetë,
bé e popullit shqiptar,
bé për lëm e bé për stan,
bé për shok të saj titan,
bé për shok të rar' dëshmor,
e kush mundet që ta prek' gur' e ngulur në sinor?

1959

VLORA MË 1959

Kam dy teste vjet po thua,
ku ma bëri koka dëng, këmba ime mbet e huaj;
ku ma bëri koka dëng s'pata shkelur sepse, haj!
pleqëria, tungjatjeta, edhe këngën e bën' vaj!

Më së fundi e vendosa dhe ja hipa tromobilit;
ishte javë e parë e prillit,
përmbi fleta trandafili derdhej kënga e bilbilit.
Tromobili udhëtohte si i marr',
jo me vrapin e një pele, si thot' shoku myzeqar!

Gjatë udhtimit, s'më pa syri as pişqolla, as harbi,
as ndonjë mbi kal' të shalës, i rrethuar me tevabi!
E kështu arrim' në Vlorë.
Vlora jonë, i dashur mik, në jug' quhet si këmbor',
mbasi është derë e babës e shqiponjës dy krenor'!

Nai jamte në qytet. 1)

Ai mal e ai det...

Ku i lash, aty i gjeta, që të dy në vënd të vet!
Mirpo Vlora e dikurshme, që ja pata mallin tepër
qënka bërë fare tjetër,
fund e krye ka ndryshuar,
si çakalli paska heshtur dhe konupja ka pushuar!

1) nai — nashti (di lekt) jamte — jam.

Kam një mik, një deli mik, ku u bëra mysafir;
kemi rrojtur dikur bashkë, hyrë e dil e tund peshqir!
Këtu prita të më vinte ndonjë mik a tevabi,
po çudi që nam' i vjetër nuk më solli hiç dobi.

Shkoi e vjetra me të vjetër, fis e radha më nuk vlen,
sa dhe nam' i Ali Pashës, s'bën para në Tepelen!

Mirpo duhet që të shprehem, se më vret bé e bërë,
Vlor' e sotme është' pajisur' që në fill e në gjëlpërë,
që në fill e në gjëlpërë është' pajisur e qëndisur,
shpresë e hasmit tej përtej për eternitet vithisur,
edhe ethja famëmadhe tash na qënka arratisur!

Kodrat veshur me ulli,
fushat ngjeshur me kalli,
dyqind mij' ullij të vjetër, treqind mij' ullij të ri,
edhe juga. era djegse, ështëë kthyer e bër' veri!

Hodha sytë nga moçalet, s'paska zhuka e moçale,
në kullotje të mishkonjës lulëzojnë portokalle;
është' dëbuar kasht' e madhe, krejt lulishte xhyndellëku
dhe lejlekët, këmbdybekët, paskan rar' nga dynjallëku!

Nga qyteti gjer në Skel'
diç të deh e diç të vel',
në të mëngjër, në të djathtë
vete vjen rini e shkathtë!

Djemtë e stanit leri — lé,
ish kopeja hergjele,
me një çantë nënë sqetull
bëjn' tertipe për një shekull!

Sidomos-o këto vajza,
këto vajza mesunaza,
në mos hënza, gjysëm hënza,
në dieli djegur bër' nerënxa!

Si në arë edhe në zyra
të stolisur me detyra,
me detyra të stolisur
dhe me yll në ball' skalisur!

Ishin koce, u bën keçe,
ngjeshur bukur kulaç Velçe,
jo kulaç po jan gjylaç
dhe për zëmra jan' ilaç,
plaç, o tetdhjet bukësh, plaç!

Që nga deti në hambare
gjurmë e vjetër zhdukur fare;
në një çap e dy pallate
barabir me qaf të Topit...
Nuk besove? Shko e mate!

Si u bënë e kush i bëri kto punra të mëdha?
Le të jemi mijvjeçarë, luftëtar' të pamardha,
le të jemi dif një popull,
fundi fundit një grusht jemi ku vjen kal' i qyqes rrotull.

Si, pra, si kjo gunë e dhirtë, pun' fshatari, mall
shqiptari,
në të pesë kontinentet mori nam si rrobë ari?
Kush e bëri rinin' tonë rrufé vrulli, bërtham' prushi,
kush i bëri këto vajza dyzet gradë raki rrushi?
Jo t'i pish me çetura, po t'i pish me vedër bushi!
Kush na siti na seliti dymij' rash mbi re na ngriti,
sa me krah të një fajkoj derdhet arti dhe artisti?

Ndokush mbase do na thotë: është' urat' e Guzbabas!
Dikush gurin në pus hodhi duke thënë: çik papas; 1)

1) Çik papas — domethënë: dil prift! — në rrethet e Selenicës paska qënë një pus, në të cilin, po të hidhej një gur brëndë duke thënë: çik papas! dëgjohej një zhurmë. Zhurmën e bënte një prift që ndodhej aty brënda futur: ky u vinte në ndihmë për të mirë e për të keqe, atyre që lëshonin gurin.

ose lutjet e lejlekve traka-traka mbi çatira,
ose llafet e dikurshme në një lagje shtat partira.

Jo, mor jo, i dashur mik, nuk është punë e një urate,
as dhe punë e zotris sime, as dhe punë e zotris sate,
as dhe pallë e Musa beut; vate Musa beu vate; 1)
as bisedat e dikurshme të kopeve harrakate!

Është Partia, tungjatjeta, që na rriti, na seliti,
burrërisht në gji të saja na mëkoi e na gostiti,
errësiat shekullore tej përtej i flakëriti!
Është Partia, tungjatjeta, përmes botës sterr stuhije,
përmbi supe të rrufeve diji solli diell e hije,
dhe nga gjiri i thatë i gjëmbit di e kren thelpinj lajthije.

1) këngë popullore.

IKU DHE TËRBUFI

Ja, edhe kënetat gjëma që i gjet,
van e i dëbuan dhe i hodh' në det;
iku dhe Tërbufi, kjo kënet' e shkret',
vatan i lejlekut tri mijë e ca viet.
Vatan i lejlekut, vatan i mishkonjës,
që u nduknin zverkun bijve të shqiponjës!

Fund e krye vëndi shkoi e u ndryshua,
vate dhe kandili në tyrbe, u shua!
Rrugët e dikurshme me gur e me baltë
na i bën' të zeza me një far' asfaltë,
natën, që vet Zoti e ka bër' të zezë,
na e bëjn' të bardhë, mijra llamba ndezë!

Shkenca edhe shkenca... shkencë e s'paska tjetër,
shkrepi frymë e re, humbi frymë e vjetër.
Shkenca e marrosur tepër ngriti krye,
sa që, ruana Zot, qiellit i hedh yje!
Më par' nga çakalli s'bënte gjum' i gjalli,
sot bërtet fabrika më shumë nga çakalli.

Po, të them të drejtën, le të rrim' dhe shtrëmbër,
në ball' kemi sy, në gj'i kemi zëmbër,
koha ja arriti, vjen me vrap petriti,
aty nga del fjala do më dal' dhe shpirti!

* * *

Në këto fabrika plot me zoq e zana
flet edhe memeci lindur që nga nana;
flasën punët vet, shkenca është besnike,
dhe përmes të dorës, dorës heroike,
shëmbet një kasolle, ngrihen dy pallate,
me një varg divite, me një teste kate!

Gjuha e fabrikës shprehet fare mirë,
tani nuk mjafton vetëm gunë e dhirë,
gjuha e Partis', gjuha më e zjarrtë,
po na flet të vemi lart edhe më lartë!
Dhe ta bëimë gunën një kaftan të artë!
Gjuha e Partisë, gjuha e vërtetë,
gjuha më e gjallë për eternitet!

TY PARTI TË QOFSHIM FALË

E ku je, moj dallandyshe,
kujto gjyshe dhe stërgjyshe,
përse vjen vërdall' në erë?
Një fole të pret në derë!

Iku dimri me të tiat,
me të gjitha perrupiat,
iku shkurti, iku marsi,
ka ca koh' që dielli plasi!

Në Atdheun e shqiponjës
s'mbeti vënd për tatëpjeta,
far' e fisi i mushkonjës
u dëbuan me gjith' kënetat!

Zoq e zoga sy gabonja
gryk për gryk me suferinë,
ka më tepër duf shqiponja
kurse fryn e vetëtinë!

* * *

E ku je, moj dallandyshe,
kujto gjyshe dhe stërgjyshe,
nëpër truaje nëpër trepe
eja mblidh cipenjë me sqepel!

Eja mblidh cipenjë e baltë,
nga kjo baltë dy her' mjalt,
ta qëndisim këtë çerdhe
me hoj mjalti ledhe-ledhe!

Dhe ta bëjmë një fortesë
një të vetme besa-besë;
e kështu me mijra shekuj
ta gëzojnë brezat bekuj!

Pra, që sot e këtë orë,
fis, o fisi arbëror!
këtej detit, përtej detit,
prapa qerres së kismetit,
nëpër derte të kurbetit
qofshi lindur me këmishë,
qofshi rrahur me barmish,
qoftë bujku me parmëndë,
qoft' bariu nënë tëndë,
farmakosur me shëllirë,
buka egjër, dhalla hirrë,
nënë qiellin pa kufirë
dyzet shekuj fis i lirë...
Tani ejani këtu,
djers e ballit ja bën vu,
dhe nga pusët me vajguri
di e kren kallira gruri,
sepse kemi llëra burri,
sepse kemi fuqi truri!

Pra, të gjith' këtu, këtu,
ku guguçja bën gugu,
ku mushqera ja bën mu,
ku për hasmin flet dyfeku;
ku mbi shkall' lëvon dybeku,
përmbi bel dy gisht jeleku,
një sy vajze lere-le
vret dy dema hergjele!

Dy miliard' një botë u bind
që shqiponja u rilind,
u rilind më yll në ballë,
ty Parti të qofshim falë!

TUNDE VAJZ' E BUKUR, TUNDE!

Guri thyhet, toka çahet,
sapo vete shpresa mahet,
shpresë e vëndit duke rritur
u bë toka miell i situr!

Ja, ja vajzat si manare
qytetare e fshatare,
flak' të kuqe koçimare,
syri tyre shtatë zjarre.

Koce stani, goca fyelli,
grumbulluar si yje qielli,
grumbulluar si pika ari
mu në gji të një ugari.
Pika ari, pika prushi,
i pushton një pjergull rrushi,
i freskon një hije bushi!

2

E kush thot' se është' bonjake?
Shqipëria është' binjake
si me ditën dhe me dritën
mbi tok' bashkaz u vërvitën;
kaq të bukur dhe të vjetër
lëmsh' i dheut s'ka më tjetër!

Ja, ja fushat e kallirit,
ja, ja pyjet e ullirit,
ja dhe pusët e floririt,
në det mijra me vapore,
në tok' deshët me këmborë
dhe kopera me taborë!

Ja edhe e bardha Vlorë
me një port si pall' në dorë;
nuk është' port' e si çdo portë
është' e vetmja tapë e fortë
pikërishtë në kufirë,
ku shishenë e mbyll mirë!

Shishen ujë e shishen det
mir e bukur e vulos,
dhe ky det, ky goxha det,
aty nis e aty sos!

3

A dëgjon moj hallë e Vlorës,
ky shejtan njeriu i ri
do tjerr flokun e dëborës
ta bëj petka për njeri!

Do me thënë se tashti na
ram' si loti nga qerpiku,
qindra vjeçe kjo bina
tej përtej u shëmb e iku!

Koha qënka e të riut
edhe vëndi e kuvëndi,
sot kërraba e bariut
na u bë dyfek ergjëndi!

E ku është' Selim Pashaj
që nga bota merr haraç?
Dhe besniku tij qahaj
në një dorë dy kërbaç?

E ku je moj Hanko Hallë,
që urdhëroje shtat mëhallë,
tund shamin' e bën gjyłaç?
Ku i ke ata që pate?
Millonaj i zotris sate
shkund mustaqe bën kulaç.

4

Hanko Halla jon' dikur
paskish patur një këndez,
ky nuk hante kurrë grurë
pa trazuar me pekmez!

Dhe qymezi, sidomos,
paska qën' kuti me vulë,
jo kuti po qënkesh kullë
rreth parmakët abanos!
Për këndezin bënin çmos,
duaxhit sidomos,
dit' për dit' kurban një pulë.

5

Hallë, o hall' t'u rritë nderi,
me javash ato lëvdata,
tani pendë e një sqyfteri
vlen një barr' para të thata!

Pse në dorën e një vajze,
që e ndez violinën tash,
shkon përmes të një unaze
edhe shpirti më i trash'!

Ar i ri është uj' i zi
nëpër puse radhë-radhë,
dhe sado i zi mazi,
vlen më shumë se ar' i bardhë!

SHKENC' E VJERSHË RAN' GODI...

Nisi shekulli titan
i atomit llahtari,
o njerin' e bën shejtan,
o shejtan' e bën njeri!

Dor' e shkencës bëri ç'bëri
dhe prej zjarrit kreu akull,
me një vrap më shum' nga zëri
fiuturon një palo kafkull!

S'paska lart e s'paska posht,
s'paska fund e s'paska krye,
rroth përçark të vetmit bosht
vin vërdall' miliarda yje!

Rreth e rrotull fluturak
zoqt e shekullit të ri,
dimëror edhe verak
të qëndisur me flori!

Dor' e shkencës i qëndis,
si qëndis dhe zoqtë zoti,
po që s'mundet t'i stolis,
edhe syt' me pika loti.

Orë e çast e një çudi,
orë e çast e më përtej,
shkencë e vjershë ran' godi
van' ku ëndra s'mund të vej'!

Se sa gjëra do shoh syri,
se si është' parajs i feve,
si në gji hyria hyri
përmbi supin e rrufeve!

Brez për djepe dorë e nënës
do ket' brezë e ylyverit',
me ergjënd e ar' të hënës
do tjer' fijet e qemerit!

Do shallëhemi në borë
sikurse në diell tashi,
me një or' që mban në dorë
flet me polet si komshi!

Kjo rrufe që sot na djek
do marr' formën e një kupe
dhe nga Marsi do gjej' shtek
do sjell' letrat e një çupe!

Do sjell' fjalën e një femre
nga parajsët me hyri,
do sjell' këngën e një zëmre
për njerinë e ri flori!

Si bebe nga syri qiellit
do na zbresinë hyjnesha,
përmbi sup të shtizës diellit
ngrihen vajzat pëllumbesha!

S'di, për Zotin, në do ketë
n'atë bot' bajram e pashkë,
po që hëna do të jetë
fushë e sportit e perbashkë!

Do na vinë e do u vemi
tufa tufa, vargje vargje,
dhe kjo tok' që la Ademi
s'do jet' veçse një copë lagje.

Dhe kjo tok' që la Ademi
një cop' lagje, lagj' e diellit,
edhe neve do të jemi
nënshetësat e qiellit!

Dhe përhera sa më lartë
pa pushim e pa këputje,
me një etie më të zjarrtë
që të gjith' do vemi tutje!

PO JU FLAS ME DHËMSHURI!

S'di, për Zotin, po që thonë,
sa po vete qielli ulet,
kjo e ulta toka jonë
me vrull hënës po i sulet!

Nuk është toka që po sulet,
por urdhron i madhi shekull,
qielli shkencës i përulet,
lëmsh i dheut u bë tempull!

U bë tempull dhe në tempull
shkenca flet me zë të plotë
pra, në syrin nënë vetull'
le të hesht farmaku lot!

Botë e re, njeriu i ri,
s'mund të shihen bëna jashtë,
un' ju flas me dhëmshuri
dhe me besën ton' të lashtë!

PARAVERA NË SHQIPËRI

Rreth e rrotull pyje bushi
me dor' hyu të qëndisur,
e kudo një pjergull rrushi,
fsheh një zan' të arratisur!

Me një pikez re në ball'
çelet dielli, n'paraverë,
mbasi vjen një çast vërdall'
dallandyshja zbret mbi derë!

Tani dielli ka të gjarë
me një çup' me quk' në faqe,
edhe puthjen më të parë
ja ep lules manushaqe!

Vëndet tona përsëri
nisen e stolisen rëndë,
falet dielli dritflori,
ndizet hëna dritergjëndë !

Falet hëna dritergjëndë,
ndizet dielli dritflori,
nisen e stolisen rëndë
vëndet tona përsëri!

Zbresën qiejt një me dy
bashk' me yjet që këputen,
si beberat nëpër sy
nëpër ujrat tona futen!

Në zbardhim të par' të qiellit
ja nis fyelli nëpër pyje,
në mbarim të rrezes diellit
zën' e shkasin mijra yje!

E kudo një bukë prushi
e pështetur mbi një ur'
një meze për raki rrushi
q'e pi gjyshi me çetur'!

Ah, ky vënd, ky vënd, ky vënd,
vënd' i buzëve burbuqe,
rrënjflori e deggjënd,
vënd' i vajzës thanë e kuqe!

Vënd' i syve korb të zes,
vënd' i syve si ulli,
prush' i tyre yjet ndes,
t'i pish kupa me dolli!

E kudo një gas i ri,
e kudo një mall i vjetër,
rrënjërgjënd e degflori,
si ky vend më s'paska tjetër!

SHQIPËRIA KRYEZONJË

Që kur gjir' i malit Dajti
na ringjalli me uj' bore,
pisku vapës shkoi e vajti
me hordhit' mikrob që pati,
me hordhit mikrobmizore!

Dhe tani, mbi një bregore,
në Tiranën popullore,
na u ngreh një Dajt i ri,
sihariq për Shqipëri,
më i madhi sihariq:
oftikaja tashmë vdiq!

Dhe në Dajtin numër dy
dorë e shkencës do ta tund,
dhëmb për dhëmb e sy për sy
edhe vdekjen do ta mund!

Edhe vdekjen do ta vdes',
sepse është e armatosur,
sepse ka se kush e ndes
me talentin e përsosur!

Dajti ri, dhurat e punës,
punë e popullit shqiptar,
ky njeriu i ri i gunës
paska ler' me këmb' të mbarë!

II

Po si leu? Lere-le
harrakat dhe hergjele,
fyt për fyt me et e u,
kur sundonte hunda hu!

Mirpo diji e u rrit,
u kalit e u selit,
e u bë që tani ky,
luft' këtu e luft' aty,
po bën luft' edhe me ty,
dhe me ty, i madhi Hy!

Luft' me ty i madhi Hy,
dhe atë që këtë hëna
ti e linte qorr nga nëna,
do ta bëj të shoh me sy!

* * *

Në gji zjarrin dy her' zjarr,
në puls dufin më të marr',
dor' e tia rrahur, nejse,
për mistere na dha çelse!

Gjith' misteret do t'i çel',
dallandyshtet do t'i mjel',
po krijon një dynja ndryshe,
në të cilën brez i ri
do mbush gotat rreth flori
dhe me qumësht dallandyshe!

III

Në saje të kësaj dore
ja, në tokën arbërore,
ato vargje me kasolle,
na u bën' pallate shkollë;
e u ngritën këto male,

nuk jan' male, jan' spitale,
jan' shtëpi për këngë e valle!

Mbi të gjitha jan' fabrika,
klikës hasme i ra pika,
i ra pika klikës hasme,
tash në pragun e një dasme;
jo një dasmë, po dy dasma, 1)
s'mbeti vend më për fantazma!

Vend nuk mbeti, sepse vendi
po punon dhe është krenar,
po qëndis me brum ergjëndi
Vepra arti dy her' ar!

Ja, ja bust' i një therori
përmes heshtjes na mban fjalë,
sepse kokë e një dëshmori
dhe pas vdekjes është e gjallë!

IV

Në spitalet arbëror
ish malsori, është doktor,
nga doktorët më doktor,
Sepse Çap i malësisë
Nga partia hoqi sisë,
U bë dashi me këmborë!

Dhe malsorja doktoreshë,
vidi, vidi pullumbeshë,
si një gjysëm perëndeshë,
di të qaj e di të qeshë.
Di të qesh e di të qaj,
një recet nga dor' e saj
vlen të mbahet vëth në vesh!

Dorë e saia gush pullumbi,
po lan plagët e një plumbi,

1) Themelimi i Partisë dhe 50 vjetori i Indipendencës.

po lan trupat e zgjebosur,
po zhdruk qeren e flamosur,
trashëguar nga (dreq o dreq!)
nga një bot' me fam' të keq!

E kush priste midis nesh
nga koperat li e lesh
që të dilte një njeri,
ky shejtan njeriu i ri,
ky shejtan njeriu i gunës,
dhe të rrok' flamur' e punës,
të luftoj' me perandorë,
dhe të kapi diell me dorë?

V

Si u bë dhe kush e bëri
këtë popull djegur pjekur,
që me vrapin e një zëri,
mbi kurrizin e një përi
dhe me çufin e një dreri,
të ngreh ura derdhur hekur?

Derdhur hekur e asfalt
dhe përher' sahatit shtat,
të vazhdoj të ngreh akoma,
të krej' lulet më të njoma
dhe nga trangu më i that'!

VI

Si ky popull fukara
ku shtëpia me një tra,
me dy trarë një shtëpi
quhej goxha prokopi.

Dhe as vëndi, as kuvëndi
me buk' barkun nuk ja dëndi;
as e dëndi, as e lau,
as që djersët ja përthau!

Gjiri tia, vatër pahu,
gjëri tia gjysëm kau,
dhe për plumba të dyfekt
s'kishte tjetër dreku drekut
veçse kopsat e jelekut! 1)

Dhe, megjithse fis fajkoi
e kush diti e lëkundi,
e lëkundi e mjekoi
që të dij' se si ta tundi,
të dij hasmin si ta mundi,
të dij veten si ta koj?

Si ta koj e ta mjekoj',
dhe jo vetëm me uj kroj,
po të dij për bukuri
që të rroj me stil të ri!

S'ka dyshim se nesër dej
do vej tej e më përtej,
dhe atje ku s'mund të vihet;
kjo shqiponjë, që tash po ngrihet,
e di mirë se ku do vejë.

* * *

VIII

Kush e bëri, qysh e si,
këtë vënd sa një tepsi,
qindra vjet me dhëmb i ndukur,
kush e bëri kaq të bukur?

Këtë vënd që është binjak,
është binjak dhe është një mosh:
si me yjet më me flak',
dhe me burxhet e shëndosh?

1) Këngë popullore.

* * *

Dikur fat' i tij aftrat 1)
na e la në dit' të hallit,
nënë meçkën e çakallit;
dhe një pikëz prush bajat
do e krente me masat,
që nga barku i stërrallit!

* * *

Aq i varfër... po i aftë,
më së fundi, tungjatjeta,
dikush doli i tha: mjaftë!
dhe mbaroi e tatëpjeta!

* * *

E kush është ky dikush
tej përtej barot e prush?
E kush është' ajo që diti
dy milion shqiptar i siti,
i 'alti, i seliti,
dhe ringjalli fis e fërk
ku na bëri koka dëng?

Edhe kush për bukuri,
rikrijoi përsëri
një shqiponjë Shqipëri,
Shqipërin' e re shqiponjë,
kryezot e kryezonjë?

E ka fialën vetëdia:
është' Partia!

1961

1) Heim.

KËNGËT E DASHURISË

ROBT B DASHURIS

VISHET MËNI, ZVISHET VASHA...

Celi edhe trandafili,
Shemr' e manushaqeve,
kili-kilj, kili-kili
mollzave të faqeve!

Edhe mëni na u vesh,
na u vesh me fleta mëni,
vidi-vidi pullumbeshë,
është juaja hëna: hëni!

Vishet mëni, çvishet vasha,
përgëzonen llër' e supa...
Un', moj xhane, s'e bëj' hasha,
më pëlqen t'ju pi me kupa!

Gjithë jetën pas ju rashë
Shtek më shtek e kënd më kënd,
midis ju dhe mua tash
dhe për linja s'ka më vënd!

Nuk ka mbetur vënd për linja,
lemni, pra, t'ju qaj me lot,
sepsë femra del nga brinja,
urdhëron i madhi zot!

Në të till' të holla punra
unë u bëra palë e pet',
s'mund t'i vete zemrës kundra,
jam artist e jam poet!

Ja, ja, mëni na u vesh,
na u vesh me fleta mëni,
vidi-vidi pullumbesh'
është juaja hëna: hëni!

Vishet mëni, çvishet vasha...
un', moj xhane, s'jam i huaj,
dhe për zotin, s'e bëj' hasha:
jam me ju dhe jam i juaj!

2

Çeli edhe trëndafili,
shemr' e manushaqeve,
do iu thur' një këng' bilbili
mollzave të faqeve!

Mollzave të kuqe flakë,
flak' të kuqe xixillonjse,
një vandak me ar është pakë
për një puthje përvëlonjëse!

Mollzave që, pika mua!
me një pik' të zez' në mes,
që t'i thith një herë si dua,
jam gati dy her' të vdes!

3

Çeli edhe trëndafili
shemr' e manushaqeve,
do t'i ysht me magji stili
gropëzat e faqeve!

Gropëzat që, pika mua!
gotëza të mbushur prerë,
që t'i thith një her' si dua,
jam gati të vdes dy herë!

Do t'i ysht t'i bëj barmish,
do t'i bëj fitil për zemër,
do të prishem dhe do prish
dhe do bëj të bëhem emër!

Ja, ja, mëni na u vesh,
na u vesh me fleta mëni,
vidi-vidi pullumbesh',
është juaja hëna: hëni!

Vishet mëni, çvishet vasha...
un', moj xhane, s'jam i huaj,
dhe për zotin, s'e bëj' hasha:
jam me ju dhe jam i juaj!

KATER STINA KATER ÇAPA

Vjeshtë...
Nëpër hije s'ka më shije,
lot' i par dhe më i thjeshtë
është fletë e gjor' që bijel!

Nëpër dega, nëpër gjethe,
dor' e erës po trokit;
me rënqethje si në ethe,
fillon pema psherëtit!

Sosi kënga në fole,
hyri reja në kufirë,
dallandyshja, ler' e le,
ja nis këngës lamtumirë!

Dallandyshja ime, haj!
do më lër e do më shuaj,
ku do shkeli këmbë e saj,
loti im do jetë i huaj!

II

Shkoi dhe vjeshta me sa pati...
vargje-vargje varet reja,
zbriti drer' i madh nga shtrati,
po andej nga zbret rrufeja!

Bota mbytet nga një mjegull,
dita thyhet, nata rritet,
në obor e shkreta pjergull
sa po vete po ronitet!

Qielli ulet, ulet, ulet
rreth e rrotull tym e ujë,
reja vjen, mbi supe ngulet,
er' e egër bën rrëmujë;

era vjen me duf si plumbi
dhe nuk le folë në vënd,
dallandyshja ime humbi
edhe unë i humba mënd!

III

Kalon koha dal nga dal,
nata thyhet, dita rritet;
diell' i dimrit rrall për mall,
si sorkadh me çap vërtitet!

Mbi një degë o mbi një tjegull
nunurit një zog i gjor',
në oborr e shkreta pjergull
merr një hov paraveror!

Ja dhe shkurti shkurtabiq
s'le dy gurë në një qoshe,
po vesh trupin lakuriq
të bajames bukuroshe!

Mars, o mars me huqe shumë,
një rremall e një nopran,
aty vaj e aty shkumë
aty qesh e aty qan!

Është i gjer' sa është një botë
dhe ne vjen me ca rrëmbime,
është i thell' sa është një lotë,
po i holl si zemra ime!

IV

Kur bën koha diell e shi
merimanga paska dasëm,
s'di, për zotin, po tashi
un' dhe zemra ime shkasëm!

Mëndja vete ku nuk vihet...
e më tej, e më përtej...
një pullumb që di e ngrihet
ai di se ku do vej'!

Ku nuk vete mëndj' e shkretë
bënet shkum dhe mbi tallas,
un' po varem tatëpjetë...
ajo shkon e shikon pas!

V

Paravera me bilbila
koha qesh dhe buza qesh,
diçka thon' për trëndafila
goj' për gojë e vesh për vesh!

Kridhet bota në stoli,
në stoli e në sedefe,
dridhet zëri në vjoli;
dor' e vajzës rreh dy defe!

Ngrihet kupa me dolli,
një dolli me tre shëndete,
rrotull zoga mes-kalli,
dy për zögën një për vete!

Pjesa ime tepër pakë:
pi dy kupa, heth një sy,
mezi marr një pikëz flakë
sa për zemër... gjer aty!

VI

Thon' se shiu muajt maj
nëpër dete bën sedefe.
dorë e vajzës punon paj',
dor' e majit bën gjergjefe!

Pik' ergjëndi vjen me fate
e çdo pik' me këmb' të mbarë,
nëpër llëra, nëpër shtate
tingëllin si pika ar!

Erdhi vera përsëri
kalipeç mbi shtiza dielli,
bejk' e stanit buz'flori
del e pret me kënga fyelli!

Përsëri dhe përsëri
përoafonen filladi, fleta,
ah, kjo kënga-dashuri
është' e ëmbël shumë e shkreta!

Ngrihet kupa me dolli,
me dolli e me shëndete,
un' po rri e vërshëlli...
as për zogën. as për vete!

Pjesa ime një puqer
rall' një vetull, rrall' një sy,
dhe si drita në uj thyer
ca kujtime... gjer aty!

VII

Shkoi dhe vera me aq bujë,
shkoi me gjith' ato stolira,
plaç, moj ver', që për pak ujë
thave lulet më të mira!

E një vit i gjithë shkoi,
katër stina, katër çapa,
un' kërkoj, kërkoj, kërkoj...
djalërin' që mbeti prapa!

Aty brënda kam ormisur
me kujtime, me gatime,
thellë e thellë i kam skalisur
në bërtham' të zëmrës sime!

S'kalon koha, kaloi unë,
jet' o ieta e flamosur,
jam në gusht, dhe gusht e gunë...
plaça un' që paskam sosur!

KUJTIMI YT

Më urdhron i shkreti mall
të këndoj aty këtu;
që të t'i puth buz' e ball
dhe dy syt e zes të tu!

Rrotull teje çdo kujtim,
tash që ndodhem larg nga ty,
vlen si vlen një vetëtim'
kur është nata gisht në sy!

E kudo dhe kurdoherë
brohoris kujtimin tënd,
dhe kur dimri nëpër dyerë
trokëllin me dor' të rënd'!

Se sa bukur ma qëndis
gjumin tim me atë ëndër,
e un mbushem e teptis,
më teptis e shkreta zëmër!

Them të kap e s'mundem dot,
dhe kur mundem të të kap,
se si epe... zot o zot,
kur të kap më ikën prap!

Këto lodra m'i ka ënda,
këto nuse me duvak,
ball' o ball' seç paske brënda
xhevaire me vandak!

PLAÇ, O ZEMËR, QË S'U PLAKE!

Me furri e me utrime
rreh rrufej' e këtij malli,
un', si zok që mbledh thërrime,
çukas fletët e një falli...

Diçka bën për zemra falli
me një mbase, nga një herë,
mu në buz' të çar' nga malli
riçel gazin që m'u terë!

Dikur çelet buzë e gjorë
me një mbase, me një mund...!
musi lulja nënë borë
kurse era vjen e shkund!

Me një mbase, me një mund
varur shpresës varfanjake...
plaç', o mall, që s'paske fund
plaç, o zemër, që s'u plake!

VIDI-VIDI PULLUMBESHË!

Vidi-vidi pullumbeshë!
zëmra ime virgjëreshë
do të thot' një fjal' në veshë;
do të të them në vesh një fjalë...
nuk është' fjal', po ështëë valë,
që nga shpirti del e vjen
dhe në zëmër vjen e zjen;
me rrëmbim e me tërmete.
e më bën që s'jam në vete...
Her' ja hedh me brohorim,
Her' ja thyej me ngashërim...
Flas për ty dhe plas për ty,
për atë të shkretin sy,
për atë, për aq për kaq,
më ke marr' në zëmër paq!

* * *

Vidi-vidi pullumbeshë,
për ty qaj e për ty qeshë,
që nga nis e sos veriu
nuk i kam zilin' njeriu,
as florive, mbretërinjve,
kur në mes të dy gishtrinjve
vjen e thyhet trupi yt,
trup për kup' që s'ka të dyt'!

* * *

Vidi-vidi pullumbeshë,
dëgjo zëmrën virgjëreshë,
çdo gjë shkon e çdo gjë vete,
s'mbetet gjë, asgjë për vete...
Ato thashë e këto theme,
jan' të kota e të rreme,
e janë ëndra e përralle,
e çdo ëndër është rrëmalle
nuk le gjurma mbi qepalle...
Po ajo që s'ka të sosur
gjer në dit' të lemerisur,
mbetet yll në sy skalisur
jan' kujtimet rreth flori,
rreth të shkretës dashuri!

THEM TA THEM...

Nuk' është' et,
nuk ështëë zjarr,
është' një mall i thellë i shkret'
që në zëmër më ka marr'!

Më rrëmben e më rrëmbush,
e më plas e më përplas,
gjithë ditën kupa mbush
gjithë natën kupa zbras!

Zbras me etin që s'u vak
e më duken... sihariq,
yjet nuse me duvak,
hëna vashëz lakuriq!

Po në kupa mbushur prer'
un' kërkoj një tjetër gas,
zëmra digjet ylyver,
mëndja vete asaj pas!

Mëndja vete, e ku vete?
Orë e çast e në një vënd...
Plaça un' që s'jam në vete;
plaça un' që prishem mënd!

Kërkoj fleta borziloku
nëpër fije ar përçeme,
kërkoj gjurmat e një zogu
nëpër fleta të një peme!

Un' kërkoj atë në bot',
atë gas e atë lot,
atë... hej që, zot o zot,
them ta them e s'e them dot!

AH KY MALL, KY MALL I ÇMENDUR!

Ah ky mall, ky mall i çmëndur
që më bën e flas përçart,
që më bën e ulem dëndur,
ulem posht' nga lart e lart!

E që pres në prag të derës
gjith' në zjarr e gjith' në etje,
mbase vjen veriu i verës
e më sjell një përshëndetje!

Të më sjell' dhe futem thellë
nëpër rrokje, nëpër rime,
ngreh me arte një kështjellë
me fuqin' e vjershës simel!

Po aty më trubullohet
zëmra ime prishanake,
turbullohet e s'kullohet
me një pyetje qesharake:

Vall' më do? dhe mbi këto
prish një lule kot më kot.
A më do a nuk më do
Herë e fundit do ma thot'!

UN' TË PASH'...

Un' të pash po ti nuk ishe,
sot s'i ke ato që kishe,
atë gjë që ty të bënë
trëndafil të mbir' me hënë!

Ti e djeshmja më nuk ishe,
dikur ti një magji kishe,
dikur kishe një magji
këng' në sy e këng' në gji!

dhe mbi 'të një poezi,
një vështrim i syrit-zi,
një vështrim, një këng' vështrimi
që zbret zoqt nga fluturimi!

Nuk je ti që ishe dije,
ai yll që në uj' bije,
sa do val të çaj' në mes
as i ndjek e as i ndes!

MË LEJON TA PUTH NJË HERË

Më lejon ta puth një herë
mu në cep ku është e thyer
atë vetull?

— Jo, tashi,
shih si dridhet, do bjer' shi!
Kur qerpiku më lëvis
një me një dhe shiu nis!
— Po në mollëza, në faqe?
— Jo sot, nesër ose dej
kur të vemi atje tej,
për të mbledhur manushaqe.
— Po në sy?...
— Përse, të lutem?...
Se kur ti më puth në sy
syt më mbushen që të dy,
trubullohem e këputem!
— Po në buzë?
— Aty po,
buzën time do t'ta jap,
hënë e ngrenë bëhet prap',
bën, si di e bën si do!

GJITH NATËN E NATËS...

Gjith' natën e natës
rri e flas me yje,
degat e lofatës
varur përmbi krye.

Gjith natën e natës
pikëz gjum' në sy,
fletat e lofatës
diç më thon' për ty!

Flad' i freskët fryn
dhel e përkëdhel,
nga një vesh më hyn
nga një vesh më del!

Fladi paska frytur
ler' të jap, të marr,
shpirti im ish mbrujtur
tej për tej me zjarr!

Bukuria zjarr,
dashuria zjarr,
ti po dy her' zjarr,
un' përherë i marr'!

NJË MOTIV KINEZ

Erën edhe shiun unë, dikur shumë i kam urrejtur,
se sa flisja e bërtisja kundra qiellit kur ish vrejtur!
Një dit' ra një shi i madh, sikurse u derdh me shtëmbe.
një çup' lagur tepër rëndë, që në krye gjer më këmbë,
që të mundej të ndërronej, erdhi brënda dhe u çvesh,
çupë o çup', për kok' të saja, guguftu e pullumbesh!
Por kur plasi edhe era sa që llamba na u dal,
me një fjalë...

që at'here erë e shinë që të dy i adhuroj
edhe qiellin e uroj. e ja ja si fluturoj!

GUGU-GUGU-GUGUFTU!

I

Gugu-gugu-guguftu!

Unë i yti flas këtu,

do më vish a s'do më vish?

me qerpik të syrit tim do fshij vëndin ku të rrish!

As më eja këtë hëna ku e varte vala zërin,
ku humbiste dora bizën, ku humbiste biza perin,
ku përleshej filladi floku, rreth saksira borziloku,
ku lëshonte dega hije, e ngarkuar me folë zogu.

Ku si bleta, zoga bletë, që fsheh mjaltin nëpër hoje,
kemi fshehur lotët tanë dy her' mjalt i bardhë në hoje,
lotët tanë, që tashi unë, duke qar' me ngashërim
i kërkuj si bar shërimi për një plag', që s'ka shërim!

E, pra, eja e më eja si dikur, që veje vije,
ja si erdhi pikë e diellit nëpër fleta hop në hije,
E, pra, eja e t'ja nisem, atë këng' ta përsërisëm
ti me bizë e un' me buzë, të punojmë e të qëndisëm!

Rreth e rrotull nëpër baça, nëpër baça që un' plaça,
që në mes të dy gjithrinjve do të thyeja në të paça,
të rëmojmë e të kërkujmë
për ato që van' dhe s'vinë të rëkojmë e të rëkojmël

E ti zemë e t'i përzem ata zogj që bënin zhurmë,
këmbë e zogut, s'di për Zotin, këmba jote s'bënte
gjurmë...

Këmba jote aq e lehtë, aq e shpejtë e aq ngadalë,
sikur flutur, sikur fletë, sikur shkumë, sikur valë!

Un' po faiem e po lutem, ku e gdhim e ku e ngrysëm,
ku të shkretat përqafile dikur mbeteshin për gjysëm...
Dhe këtu në dhë të gjallë dora jote të më fus',
që të rroj edhe i vdekur, të vazhdoj për ty të lus!

II

Do më vish a s'do më vish?

Me qerpik të syrit tim do fshij vëndin ku të rrish!

As më eja e më eja përsëri e përsëri:

do të thur një këng' të njomë, do të qaj me stil të ri!

Si një zok, që e le degën në lëvizje të një flete,
përse druan e përse dridhe e përse këndon me vete?

E përse këndon më vete, e përse ja thua ndryshe,
nuk është par' në gji të gjëmbit të këndo' një da-
llandshe!

Ty në zemër diç të zjen e i ul ato qepalle,
ato syskëza qepalle të radhitur' si në valle...

Diç të zjen e të përzjen:

Juve xhinde, rrofshi, qofshi, i paudhi ju gënjen!

Ju flet kundër dashurisë, po për Zotin, moj, për Zotin,
në shërbim të dashurisë Perëndia krijoi lotin.

Pikë e lotit, që lëshonet urtë e but' për dashuri,
bën atë që në faltore nuk e bëjnë shtat' qiri,
nuk e bëjnë shtat' qiri, shtatëdhjet e shtat' qiri,
e, pra, eja e më eja, përsëri, e përsëri!

E, pra, eja e t'ja nisëm, atë këngë ta përsërisëm,
ti me bizë e un' me buzë të punojmë e të qëndisëm...

Vate jeta e u thye, vate dita e u ngrysëm,
eja shpejt e t'i mbarojmë ato puthje lën përgjysëm!

III

U. bubu, moj gugufu,
po ku jemi, ku e ku?!
Para kartës rri e kqyr...
midis ty dhe mua, haj, gjysmë e botës paska hyr'!

Syri syrit i është larg, zemra zemrës i është afër,
un' kurhani yt i varfër
kam një zjarr në kraharuar për atë që s'qem na bëri!
E ky zjarr i grumbulluar më jep vrapin e një zëri!

Ja, ja, valët nëpër dete se si vinë e se si venë,
Vala valën e tërheq, zemra zemrën e rrëmben!
Le të vimë e le të vemi,
për të parë ata që kemi, për të qar ata që s'kemi!

E ku janë ata që vanë, e ku vanë ata që s'janë,
t'i vaditim me lot syri lulet tona që u thanë!
Se sa bëmë e se sa tham'...
gugu-gugu ku të kam?

S'di, moj xhane, po un' vetë, ja ku jam e ja si jam...
po si jam, mos qofsha kurrë, s'di se si e s'di se qysh,
si e vetnija zemra ime, si u ç'a u bë më dysh!

Le të vimë e le të vemi,
ne që jemi më s'do jemi!
si që ishim më nuk jemi,
Diçka kishim që s'e kemi!

Thon' për mua, tel i thyer, si e tjerja nuk e tjerë,
thon' për ty flori përherë...
Thon' për ty përher flori,
nusëron me stil të vjetër, po të ndjek me zjarr të ril

shkoj e blej një nusk' nga prifti të më zgjatet jeta mua,
pse në vëndin ton' të dashur me fuqirin e florinjve
edhe jeta blihet, shitet, rroft magji e priftërinjve!

Tash, ajo që pyetni ju
është zonjë e një poeti edhe quhet zonja Lu!
Varri është i të shoqit, ish poet i madh i vëndit,
që peshohej këngë e tija me derheme të ergjëndit!
Burrë e grua, mish e thua, çift i ëmbël, çift me shije,
çift, o çift, që s'ka të dytë, si dy kokërrza qershije!

Një dit' burri u sëmur, dy plevita në një vënd,
një sëmundje shumë e rëndë, zonja Lu u prish nga
mënd!

Thirr e çirr e laj e qaj,
dhe i thot' burrit të saj:

Në se mbyllen syt e tu, unë veten do ta vras,
dhe bëj bë, që atë ças më ke pranë e më ke pas;
ti ma bëre shtatin tim kryefron të dashurisë
dhe un' vërrin do ta bëj' shtratin tim të nusërisë!

— Jo, të lutem, — i thot' burri, — shumë të lutem, mos
bëj bë!

— Mirë, at'here, un' do mbetem gjithë jetën një e vë!

— Jo të lutem, Luja ime, mos e bëj dhe këtë bë!

— Si, pra, unë do duroj' në më zënt kjo rrebe?

Pra, të paktën, do të mbyllem dhe do rreshem disa
vjet...

— Jo, të lutem, Luja ime, është e shkurtër jet' e shkretë...

Vetëm prit e ki durim

sa të thahet varri im!

Tash poeti ra e fjeti, ra e fjet' për mot e jet...

Gjëm' e madhe që e gjeti, zonja Lu thërret bërtet

me oi e me oi për atë që bënej fli,

një minutë e dy vili!

Ç'më gjet, mua ç'më gjet' mua! — ulërin e zeza grua,
u plagos e u shkretua!

U plagos e u gjakos, me biçakun e fildishtë
fije-fije bëri flokët, copë-copë e bëri mishtë...

* * *

Pas dy ditve vjen një djalë, një djalosh, një bukurosh
e i thot' zonjës Lu: Ti shëndosh' dhe un' shëndosh!
Ti e un' një çift i ëmbël, çift i bukur, çift me shije,
çift, o çift, që s'ka të dytë, si dy kokërrza qershije!

Mirpo zonja është besnike, ka dhën' fjalën, ka bër bé,
sa të thahet varri i burrit doemos do rrij e vé,
me që varri është i freskët, është i njomë, është i ri,
që të thahet shpejt e shpejt, zonja Lu i bën veri!

VAJZAT HEQIN VALLE.

Vajzat heqin valle,
njëra flet me vetull, tjetra me qepalle,
valle deli valle, valle për shtat' qejfe,
s'paska më mir' valle, se këto me defe!

Si veriu verës kur takon me fleta
fërfëllin tuman-ja, tumanet e shkreta,
si veru verës mu në mes të vapës
xhanin ta shëron zër' i njom i çapës.

Çapëzat e vajzës, çapëza pullumbi,
të lehta si pënda, të shpejta si plumbi,
eçhe vajza vetë në krye të valles,
musi pikë e lotit majave qepallës.

Lum kush i ka parë, kush i ka dëgjuar,
kur e heqin vallen me shami në duar,
me një dor' shamia, tjetra dor' në mes,
ulur të dy sytë, të dy syt' e zes.

Edhe flokët derdhur mbi supe të bardhë,
vajzat heqin valle një nga një me radhë,
e para, e dyta, e dyta e treta,
cilado, moj xhane, ka diçka të veta.

Lum kush i ka parë vajzat e arbreshit,
musi dallëndyshet rrafsh i ulen sheshit,
musi dallandyshtet rrotull disa herë,
prap' si dallandyshtet kur i sheh në erë.

Dy ato të parat dridhen e përdridhen
hop, mbi thonj të këmbës, din se si të hidhen
dor' për dor' të gjitha shoqet rreth përqarkë,
cilado një flutur gati për në flakë.

MBRËMJE VALLEZIMI

Kënga e muzika valon e valon,
njëmijë e një zoga mbledhur në sallon,
në sallon të verdhë, në sallon të bardhë,
në sallon të kuq, radhë edhe në radhë,
të tjerë e të tjerë... ar e art i derdhur,
bota në mëndafshe dhe në lule kredhur;
në ar e në lule kredhur anë e mbanë
një mijë e një yje digjen në tavanë.

Njëra të godit, tjetra të qëllon,
njëmijë e një vajza lozin në sallon,
njëmijë e një lule, njëmijë e një çupa,
njëmijë e një zoga për të pir' në kupa!

Vargje vargje derdhen, vargje vargje hiqen,
gotat po përpiqen,
pija me tallaze, gotat pirlgje pirlgje,
mbushe, piqe, zbraze, mbushe, digju, digje!

Dikush flet me vetull, dikush me qepalle
një zog e një zogë, dy nga dy në valle,
dy nga dy në valle dridhen e përdridhen
e aty përhapen, në kolltuke kridhen,
qofshin të ergjenda xhindet nëpër pyje,
në tavan po digjen një mijë e një yje...

Njëmijë e një yje digjen në tavane,
gjith' stolit e jetës aty brënda janë:
Verë e vajzë e lule, stolitë e vërteta,
gjith' këto të shkreta,
gjith këto të shkreta, që ka dashur zemra
dhe i do përhera, po në krye femra!
Femra është' në krye
në tavan po digjen një mijë e një yje!

VAJZA SHQIPTARE

I

Kush të ka dërguar, hëna apo dielli?
Pa më thuaj, të lutem, sa pate ka qjelli?
Nëpër ato pate, madhëri e arte,
ka të tilla shtate, si të zotris sate?

Në je nonjë ëngjëll, udhën ke lajthitur,
apo sjell melhemin zëmrës së goditur?
Në je nonjë valë, kush është ai mall,
që të ndez e derdhe e utrin' mbi zall?

Në je nonjë çupë, do të mbaj mbi sup,
do të ngjesh në zemër, do të pi me kup'!
Në je nonjë lule, e ku do keç mbirë,
si mundet e bënet lulja kaq e mirë?

Në se je sorkadhe, lumthi kush ka çapa,
lum ai q'i vete zotris sate prapa!
Kush të paska rritur, kush të ka selitur?
Trupi i yt i bukur si flori i situr!

Në je nonjë xhinde, xhinde e arratisur,
cilin ke vithisur, kujt i je kolisur?
Ku është ai pyll, ku është ai mur
ku ti vete fute dhe qëllon me gur?

II

Kush të ka dërguar, hëna apo djelli?
Pa më thuaj, të lutem, sa yje ka qjelli?
Ka të tilla pyje nëpër ata yje?
Ka të tilla xhinde nëpër ata pyje?

Qofshi të ergjënda, ka të tilla xhinde?
Rrofsh e qofsh, sa malet, zotrote ku linde?
Desha që ta dija ku është ylli yt,
desha që ta dija ku është pylli yt!

Në je nonjë dritëz, dritëz Perëndie,
lum kush të ka afër, kurse nata bie;
në je nonjë hije, hije hyjënore,
kthema zëmrën time, zëmrën që ma more!

Në je nonjë erë, një veri në ver',
nga se po të digjet trupi ylyver?
Në je nonjë ëndër, shum' të lutem shum',
në të dasht qejfi të të shoh në gjum'!

Në je xhevahire, nga se nuk je dukur?
Nga se xhevahiri rri në kuti futur?
Në je nonjë flutur, kush të ka qëndisur?
Kush është ajo dorë, që të ka stolisur?

Pa le ta dëgjojmë një herë e dy herë,
fol', moj dallandyshe, që këndon mbi derë!
Fol', moj dallandyshe, se sa më vjen mirë,
mos je nonjë vajzë nga një vënd i lirë?

— Un' jam një arbreshe, roj këtu në rrëza,
një gjak e një gjuhë kemi me thëllëza;
pullumb e sorkadhe jemi farë e fis,
kemi dhe shqiponjën gjyshen e shtëpisë!

Çdo të mira kemi, dielli si ar
derdhet përmbi neve nga çdo vënd më par';
lul' e vëndit tënë katër stina çel
edhe erë e bukur na deh e na vel!

A e more vesh kush më ka qëndisur?
Është dritë e djellit që më ka stolisur,
është dritë e djellit, është dritë e hënës.
më shum' nga të gjitha është sisë e nënës!

VAJZAT DHE DALLËNDYSHET

Në vjesht' dielli nuk të djek,
pikë e vesës lot pikon,
duket fleta që u prek,
duket filladi që rënkon!

Sapo vete qielli vrejtet,
si një sy që u rrëmbush,
si një vashëz që po rrejtet,
s'di sesi dhe s'di nga kush!

Lere qiellin që të vrejtet,
sipas hënës që e zuri,
po jo vashën që të rrejtet,
kur bën dorza kalli gruri!

Vajzë e vendit kalli are,
në pun' ngrihet shum' më lartë
dhe nga zjarri më e zjarrtë,
rroftë vashëza shqiptare
dy herë ar kalliri artë!

Dashuria, tungjatjeta,
midis çiftit të selitur
dhe me besën ton' të situar,
është e ëmbël shumë e shkreta,
është gosti nga qielli zbritur!

E do vajzën? i thuaj: eja!
një çift kite na mjaftojnë,
dhe në vjesht', kur varet reja,
dallëndyshet udhëtojnë!

Dallëndyshet edhe vajzat
vinë e rrjedhin nga një derë,
në vjesht' shkojnë këmbejn' unazat,
kthehen çift në paraverë!

MBRETËRESHA PERËNDESHE

Kleopatra mbretëreshë
ti, — i thosh atij që desh, —
sonte eja rri me mua,
nesër vdis, pse ashtu dua!

Cilido që ai ish
quhej lindur me këmish'
dhe sado që ajo pjekje
do mbaronte me një vdekje!

S'të pëlqen?

— Jo!

— Çudi!

Ç'farë është' jeta a e di?
Një pik' prushi në një natë
me miliarda vjet e gjatë,
është' një flakëz bukurezë,
befas falet, sa u ndezë...

E pra, duhet një kujtim,
që të kap me një rrëmbim
dhe të hedh mbi sup të filladit
në të djatht' të hyut fatit
dhe të tund e të lëkund
ku gjen Zotin më në fund!

Si nashti,
un' dhe ti,
un' poet, ti poezi,
syri yt ulli i zi,
atë sy dhe atë vetull...
dhe m'u bëft kurban një shekull!

PYETA VALET VOGELUSHE

Pyeta valët vogëlushe;
nu si rrathët e një gushe
përmbi supe nga një shkumë,
kush më pak ë kush më shumë,
venë e vinë e shkojnë e shkasen
dhe përhera për ty flasën.

Valëza, o valëza,
farë ë fis me vashëza,
ku e keni shoqen tuaj?
Ruaje zot nga erë e huaj!

Pyeta zogë, pyeta zogj,
pyeta zëmrën që m'u dogj,
pyeta lulet nëpër baça,
nëpër baca, që un' plaça,
muaj e vitra no të pres,
vidi-vidi të thërres!

Vidi-vidi zogëza,
farë e fis me zojza,
ku e keni shoqen tuaj?
Një minutë e gjat' një muaj!

Vidi-vidi pullumbeshë!
për ty qaj e për ty qeshë,
për ty qesha; gjithë jeta
me gjith' lule, me gjith' flata,
u bë fli për atë sy;
çdo gëzim ta fala ty!

E çdo brengë e mbajta vetë.
Tash afroj e thënë e shkretë,
dhe un s'di ku jam, ku vete,
rroj për ty e vdes për vete!

BOT' E RE KJO, TUNGJATJETA!

Bot' e ré kjo, tungjatjeta,
edhe fusha u bë mal,
shkon përpjet e tatëpjeta
mali e fusha u bën pal'!

Fusha mal e mali fush'
me një shkathje të çuditur,
këto vajza dy her' prush
gjetën këngën e grabitur!

Llërë djegura në diell,
llërë djeguri në arë,
po e bëjnë plisin miell
dhe ugar'-ergjënd e ar!

Gjith' për punë e gjith' për paqe
palë-palë e valë-valë,
gocë, o goc' me quk' në faqe,
zot, o zot, të qofsha falë!

LE T'JA THEMI PËRSËRI

Le t'ja themi përsëri
këngë o këngë e dashurisë,
urdhëron filiz i ri
fjala është e rinisë!

Frymë e shekullit njëzetë
s'ka të bëj' me fise qielli,
dy miliard e më shumë vetë
tani quhen shtetas dielli!

Zoq e zoga, lëti lë,
si u teket pò qëndisen,
musi yjet hergjele,
që në qiejë arratixen
venë e vinë e gudulisen!

Ideali tyre paqe,
punë e paqe, dhe prandaj
ku dhe treqet bënen parqe,
ku qesfi gropëza në faqe,
ujku bombën që ta haj!

Ujku bombat nëm e gjëmë!
këto pote kapitali
frymë e frymë farmak çakalli,
fund e krye duhen çdukur.

ndryshe bënet byk në lëmë
tejpërtej kjo botë e bukur!

Pika dorës që s'i ra
që kurdis pusi në qiej,
ndjek fakirë e fukara
dhe përdheset me një tra,
sharton vdekje nëpër dejel!

Edhe un kam një përdhese
dy të tretat e një pjese,
që e quaj një prokopi,
lem, pra, lem të uth të pi,
të shijoj me stil të ri,
në shqiponjën Shqipëri!

Lem, pra, lem se, doemos,
sot a nesër un do sos,
dhe do bënem fije bari,
ose plis i një ugari,
ose fletë e një hardhie
do më ndukë një dhëmb' dhiel!

SOT JU FLAS SI BABAGJYSH

Një i ri, një këngëtor,
ju pat thurrur një tuf' këngë,
po atje në atë Vlorë,
ja kish bërë koka dëng!

Ato këng' në gjuh' të gjyshes
u bën' hymni i burrnive,
u bën' hymn i dallandyshes,
u bën' hymni i hyjnive!

Ai. ish i riu i shkret',
vjetëruar e thyer më dysh,
pas dyzet e disa vjet,
sot ju flet si babagjysh!

Flas me ju, moj dallandyshe,
përsëri e përsëri,
sodo plak, po fare ndryshe,
kam në shpirt një dell të ri!

Më pëlqen të flas me goca,
Këto gocat arbërore,
më shumë vjollca nga vetë vjollca
dhe nga vera më verore!

Dhe ju flas me zjarr në gji,
me gjysmakun zjarr që mbeti,
sepse flaka ime fjeti,
kam një këmb' në yzengji...
Jam udhtar eterniteti!

M'IKU DJALËRIA...

Po mendonem e mendonem, përsëri e përsëri,
ndër ato të vjetra gjurma më pikon një lot i ri...
Po mendonem përsëri për ato që s'përsëriten,
vetëm, vetëm nëpër dega midis zogjve pëshpëriten...
Midis zogjve pëshpëriten, midis shkumës edhe valës,
ku aty, të shkretit mua, s'më arrin fuqi e fjalës!

Gjith' kujtime, gjith' mejtime, palë-palë, gas e lot,
më besnik se është kujtimi s'paska tjetër gjë në bot'...
Dhe tani që çdo gjë vajti, çdo gjë vajti dhe më iku,
kv më vjen e më këndon mu në maj' të një qerpikul
Këndon këngën që pushoi të një-kroi që shteroi...
këndon hijen që pat derdhur një pullumb që fluturoi...

MOSHË O MOSHË, QË MBETE PAS

Për kujtimet s'paska shëmbje,
paska lotë e paska dhëmbje...
Në bërtham' të këtij loti
kërkoj gjurmat e një moti...

Mot, o mot, që mbete pas,
me ty dua që të flas,
të të vihem pas e pas
sa të plas e të gajas!

Jam xhindosur nga një mall,
pra, me syt' që kam në ball,
nuk vështroj atë që vjen,
nesër, ditën që më vlen,

po vështroj atë që shkoi,
dhe kërkoj, kërkoj, kërkoj...
Mu në sqep të një pullumbi
kërkoj këngën që më humbi!

* * *

Nashti rroj, po ja si rroj:
kur shkojn' vajzat bukuri
i vështroj e i vështroj,

heq kapellen i nderoj,
varur buzë edhe turi!

Vij vërdallë në shtëpi,
Dhe me qën, se s'jam i zoti
të punoj, të uth, të pi,
rrah të vetmen prokopi,
gruan time kot së koti!

VJERSHA SATIRIKE

SECRET AB AIRCRAFT

DYNJALLEK, MOR TUNGJATJETA,

Kur luft' bënej në Tripól, prej Turqie me vapor,
u dërguan me mijra kuaj dhe kalorës me tabor.
Po një her', në mes të detit, më për kafshët haje
s'mbeti;
ku nuk paska haje pije, aty bënet kijameti!

E, pra, nisin hingëllimat, me të katra bam e bum,
me vonesën e ushqimit bënej zhurma dhe më shumë.
Të dy duart për njerinë, katër këmbët për hajvan,
si për njerzit dhe për kafshët ka një gojë e ka një
xhan!

* * *

Kumandari u thot: «Çall! do me thën' të bjer' boria!
me që kuajvë me boriye u jep haje ushtëria.
Tash boria me të rarë,
duke quajtur se vjen haja, heshtën kafshët në hambar!
Kur ja nisinin prap hajvanët që të bënin shamata
përsëritej dhe boria: ta-ta-ta, ta-ta-ta!

* * *

Rrogat tona jan' të pakta — thon' nëpunsit dhe
ankonën...
Dikush vjen e lëshon lajmin: sihariq se rrogat shtonen!

Prit me sot e prit me nesër, shkon një javë e shkon
një muaj,
po sa nisi prap ankimi dhe boria nis për kuaj!

Sot a nesër rrogat shtonen!

Aty ngrohen, aty ftohen...

Sot a nesër dhe ja, ja

përsëritet këng' e Mukës, dhe boria ta-ta-ta!

Dynjallëk, mor tungjatjeta, bënet burri qesharak:
sado është i lartë truri, i ka rrënjët në stomak!

1921

D I N A K U 1)

— Sa për mua
s'kam të bëj me politik',
po shkëlqesën shumë e dua
pse e kam nga gjyshi mik!

Dhëlpëria kështu flet
dhe si dredhkël zvarr' në llosh,
që të ngjitet posht përpjet'
rrethon lirin e shëndosh!

Ngjitet, ngjitet e përhapet
deg' më degë e maj' më maj';
përqafonet, puthet, kapet
me ç'të gjej' përpara saj!

Aty bënet tëndë e rëndë,
sa që dielli nuk e rreh,
errësira zuri vënd,
egërsira gjeti streh'!

Mblidhen korba e laraska,
që e ndjekin kërmën tepër,
dalngadale bije maska,
zë përtypet zonja dhëlpër!

Zogj e zoga të mahnitur,
lumi deti që i mori,
histori e përsëritur...
kush e mbolli kush e korri!

1) Kjo vjershë është botuar afro 20 vjet më parë.

IMAM EFENDIU

Na, mor mik i dashur, kemi një Imam,
sikurse një veshje rreth e rrotull dhjam,
rrethuar me shokë, me bij e me bija,
gjith qyteti ynë është shtëpi e tija;
një baba për popull, një baba fëmije,
një uratë e madhe, njeri Perëndije!

Kur që e thërresin këtu e aty,
efendiu yn' fjalën s'ta bën dy,
në dasmë e në valle, nëpër zijafete,
lugën nënë mëngë, ai vjen e vete!

Plasi një dit' pushka, populli në sulm...
Eja-i thon' shokët — luita është në kulm! —
Mirpo efendiu qënka lodhur tepër,
un' — thot — kurdohera, s'paska njeri tjetër? —

Eja, efendi, pasi kemi dasëm,
eja, efendi, ham e pimë e flasëm!
Eja, efendi, sonte kemi valle,
Eja, efendi, se do qajmë halle!

Eja efendi, kemi sihariq,
Eja t'i ham' hallvën, pasi vjehrra vdiq! —
Erdhën dallandyshet, tani vjen lejleku,
sosi revania, ja po vjen byreku,

Eja m'u bëj kumtër, vajzën time qethe,
eja, efendi, e më ysht për ethe,
eja, efendi, eja efendi...
Tani u bë tepër dhe, për Perëndi,

më ka plasur buza duke qënë i pari,
mirpo me një lule s'mund të vij' behari!
Tashti për në luftë radha është e juaj,
pasi qënka thënë, un' do rri të vuj!

QEVERIA ESHT' E PASHES...

Koha jon', moç mik i dashur, ishte thurrur prej mën-
dafshi!
Më lejoni t'ju qaj hallin dhe një herë, ashtu më qafshi,
Nuk kalonte as një ditë, pa u par' një madhështi,
madhështi e një vatani, si e donim un' dhe ti.

Ja, për shëmbëll, flet kasneci, dhe kasneci do me thënë,
ishte gojë e qeverisë, ish gazetë e vendit tënë,
pa dëgjoni, thot' kasneci, ju mileti arnaut,
ju mehmurë e ju esnafë, gjith' ju populli harbut,

mos i çani kryet Pashës duke fol' për qeveri,
qeveria është e Pashës, bën si do e bën si di,
edhe Pasha e di mirë ç'do me thën politikë...
shtatë kralet e kan' mik, edhe mikun më besnikë!

Dhe kështu i gjith mileti rrinte sus! dhe sa për na
ngriheshin të gjith' në këmbë dhe na bënë temena!
Tanë lumi që na mori, na gënjeu kjo jallane...
Vate jeta hanedane, jeta jonë hane-hane,
e u prish dynja e shkretë, për oxhakët s'mbeti vënd...
pasi labi veshi çizme edhe gega vuri mënd.

**KOHA JONË, I DASHUR MIK, ISHTE THURUR
PREJ MËNDAFSHI!**

Koha jonë, i dashur mik, ishte thurrur prej mëndafshi,
më lejoni t'ju qaj hallin, përsëri ashtu më qafshi!
Mund të bëje çfarë të doje, vetëm vetëm jo gjynah,
mund të merrje katër femra, po që duhej më nigjah!

Rahmet paçin ata burra, më të mirët paskan vdekur,
po i miri rron përhera, e vërteta dërmon hekur!

Neve kishim në mëhallë efendin', një xhevair,
nuk ma bënte fjalën dy, më përgjigjej: me hair!
Me hair këtë martesë, me hair atë kamatë,
me hair, me këmb' të mbarë dhe këtu më paç uratë!

Vure dorën përmbi zemër, për dy një dhe jo më shumë,
më mir' pak edhe me hakë, sesa shumë edhe për lumë!
Ma qëndiste mir' senetin, sipas ligjit të Dvletit
që të ruhej haka ime, edhe haka e miletit!

Si njeri i Perëndisë, me qitap e me nigjah,
ja kish qejfi të martohet her' pas here me një femër,
thosh për priftin e mëhallës: prift' i gjor' Allah, Allah,
nuk martohet dhe, prandaja, shih me sy e plas me
zemër!

Një dit' prifti iu përgjegj: Pa dëgjo, mor efendi,
nuk ta kam zilin aspak, se për Krisht, për Perëndi,
më mir' një e nënë dorë
se sa katër me kurorë!

VATE MUSA BEU VATE!

Vate Musa beu vate,
vate bashk' dhe mullallëku,
u përmbys palla xhelate
e na shkrehu dynjallëku!

Jam i nipi Akcil Pashës,
kur ja epin arzuhallin
ky e zij me maj' të mashës,
dhe kështu ta qante hallin!

Bir oxhaku, nip oxhaku,
un', mor unë, e hiç njeri,
derë e parë e një sanxhaku,
degë ergjënd e rrënj' flori!

Kisha toka dhe pallate,
mijra zile dhe këmborë,
katër stina tet' irate
dhe një teste shërbëtorë!

Nga Shkumbini në Vijos'
fest' e kuqe përmbi sy,
vetë shkruaj e vet' vulos,
fjala ime s'bënej dy!

S'mund të bënte gëk harbuti,
gëk e mëk më asnjeri,
pse e hante tartakuti,
e kërceja si ari!

Dhe për kok' të padishahut
ja zптоja, pa shaka,
të dy qet', vëlla të krahut,
për një borxh' që nuk ma ka!

• • •

Gjysh stërgjyshi im pasha,
i kish hije salltaneti,
brohoritej: çok jasha!
vlente bash sa gjith' qyteti!

Dhe kur varte një njeri,
një harbut o një zuzar,
kish zinxhirin byt flori
dhe litarin rrahur ar!

Nënë hijen e një rrapi,
rrapit të Meçan Agait,
duke bër' veri arapi,
flinte kali i pashait!

Hingëllinte qyhejlani,
hingëllin Karaburuni,
bar i njomë nga Sazani,
elb' i bardhë nga Beuni!

Sot ruk desha që të kisha
veç tagjin' e atij kali,
sesi jam e sesi isha...
U përplas për sheshit mali!

Tani bujku bënet bej,
mirpo beu s'bënet bujk,
sepse, hej, moj dynja, hej,
beut bota i thotë ujk!

Vajti humbi hanedani,
s'vlen më radha edhe fisi,
as thimjani, as shejtani,
këto quhen frym' myflisi!

Rroftë puna, punëtori!
Vetëm puna qënka fron...
Lumi, deti që na mori
me sa thonë e sesi thon'!

Ç'do e vjetër shkoi e ra,
— veç se puna edhe krahu, —
dhe paraja s'bën para,
as qiriri, as qylahu!

Sot me barkun fare hon
pyes a ka shpërblim për na,
Më tregojn' bërryl e thon':
për bejlerët: na, na, na!

Kujt t'i lutem, si e kuj?
Kujt t'i vete t'i qaj' hallë?
Nuk më merr lopata uj
e prandaj po vi vërdallë!

Djalë i vetëm, që mos qoftë,
po t'i flas si pak e vrar'
më përgjigjet: plaç të rroftë,
plaç të rroftë, reaksionar!

HODO QORRI

(ndodhi anekdotike)

Kusëri, o kusëri,
dy hile një trimëri!
Quati një natë m'u tek
gardh më gardh e shtek më shtek
hop, u futa në një vath,
zura një milor të madh,
një milor që, pa shaka,
ish i rëndë sa një ka.

Nata ishte gjisht në sy,
unë një dhe dreqi dy,
hop, në sup në një shpellë
dhe e shkova në një hell.

Quati, i dashur mik
kryeplaku, burr' i lik,
lajmëroi prokuror
një poturezi në Vlorë,
që ka humbur një milor.

Erdhi pyeti prokurori:
E kush është ky horr, bir horri?
E kush qënka ky hajdut
që guxoi edhe u fut

në atë kope me dhënë
tre dylmer me katër qën?

Mbase është Hodo Qorri?
Hodo Qorri më thonë mua,
asgjë s'kam e as gjë s'dua,
vetëm kam një mavri grua
haje ujk e në përrua,
marr dy pal opinga hua
e i vesh ashtu si dua,
si ma do nevoja mua.
Hodo Qorri me një sy
sheh sa ujku që ka dy.

Pra, kur vete kusëri,
dy hile një trimëri.
Me t'u qasur ndonjë vathi
vesh opingat për së prapthi,
maj e këmbës mbetet pas
gjurmën time e humbas.

Ja kështu e bëra prëmë,
këtu tham, këtu e lemë,

Flet qatipi prokurorit
— Nuk është gjurmë e Hodo Qorrit!
Kemi shpirt e kemi zemër,
dhe, sado që të rri shtrembër,
them të drejtën dhe këtu
e vërtetë ja bën: mu!

Ky do jetë kryeplaku!
Krisi me gazep dajaku.
Kryeplaku kurdohera
bën të tilla dallavera.

Fundi fjalës, more bir,
un' e bëra qelepirl!

NJË FLAMË

(një spiuni)

Esht një flamë, Zot o Zot,
flam' e madhe, flam' e ligë,
zemra sterr e shpirti shtrigë.

Njerëzia deri sot
s'kishte par' të till njeri,
pa mëshir', pa vetëdi.

Ky nuk paska shok në botë,
aq i poshtër, aq i ndyrë,
i pabes' e i palyrë!

Të bën keq, se është i lik,
jo për ty që s'të ka mik,
po për ty e për të tjerë,
është një gjarpër me dy krerë!

Ësht' një gjarpër mbi gjarpënjë,
gjuhë e tija helm e vrerë,
punë e tija lenjë e tenjë!

Mos ja zini emrin ngojë,
edhe emri të kafshon,
të shajton e të helmon!

1917

NASRADINI — MUSOLINI

Dikur Nasradini mbante në kafas
një siqok', të cilën ai e liroi
dhe i vajti pas...

Ga-ga-ga siqoka, shkoi e qëndroi
në bri të një kau...

«Hë — thot' Nasradini, — lavdi past' Allahu,
ngjau se si ngjau, u bë imi kau!

E zaptoi siqoka, çupa e dashur ime,
me rrezik të jetës, sa shpëtoi në qime!

Tani këtë ká, s'e lëshoj nga dora
që me kaq mundime munda dhe e mora!»

Tani ju e dini,
dikur Musolini

lëshoi ca siqoka nëpër dega lisi,
ku ja thon' shqiponjat këngës së një fisi.

«Tani — tha — Ballkani, pronë e Perandorit,
tej për tej shqiptarët rrotull trikolorit
me një fat të ri, me një fe të re.»

Me një fat të ri, në se i vë ré,
qënka mos na qënka, një përrallë e re!

DËSHIRA E LABIT

Sikurse kismeti
të më pyeste mua:
ti, o bir, çfar' do?
Ku di unë i shkretë,
çfar' t'i thoshja dua,
po që, domosdo,
do i kisha thënë
një kopë me dhënë
që të rroj me to!

* * *

Dua dhe një stan,
rreth lajthi e than',
afër një përrua,
më afër një krua,
dhe një pyll të lirë,
e një spat të mirë!

* * *

Dua dhe një ftujë,
nuse... guguftu,
ajo të mbarë ujë
edhe të bëj' dru,

quati dhe unë
ta pështjell me gunë
dhe ta mbaj mbi gju.

* * *

E kush është më mirë
nga një jet' e lirë,
dhe asgjë mbi krye,
vetëm... qiell me yje!

! PUNA BËHEJ ME HATËRI !

Zëre nga do që ta zësh, puna bënet me hatër,
a do bënet me hatër, a do bënet me vërvër!
Quati unë kam një grua, haje ujk e në përrua,
pra, kërkoj të marr një tjetër, dhe do marr atë që dua!

Sa do jam në mosh' të thyer, po kam marr vendim të
prer,
që do marr' një dyqint muajshe, një llokume me sheqer!
Dhe iu luta kompetentit, një nëpuni të miletit,
Po të dojë kompetenti, çelen portat e xhenetit!

Mirpo mua ky njeri m'u vërvit e më tha: kurrë!
Ësht' një pun' që s'bënet kurrë, s'mund të marr dy
gra një burrë!

Është krim e është gjynah!
Edhe un ja bëra forra: po kur qënka kaq gjynah,
përse vall' babai yt pat marr' katër më nigjah?

HANKO HALLA, HANKO HALLA!

Hanko halla, Hanko halla!
nga do zëre që ta zësh,
tani thonë e gjith' mëhalla
me ty qënkan një e njësh!

Dhe ky nip besnik, që pate
që në ujë i ndizte pushka;
tash për kok' të zotris' sate
nuk i flet me gojë as krushka!

Ishim tjetër, u bëm tjetër,
qoft me hir o qoft pa hir
heshti kënga e korit vjetër,
hyrë e dil e tund peshqir!

Dikur lopët e mëhallës
s'mund të pinin uj' më parë
pa mos ardhur lopë e hallës
e përcjell' me dy loparë!

Po nashti na humbi vula,
dualnë zoqtë nga furriku
dhe këto të reja pula
u bën' gjela tash, kikiku!

Hyjënesha e floririt,
zonjë e madhe miljonerkë,
tash, në vënd të xhevahirit,
në gryk' vari një piperkë!

Me dor' shkence tej për tej
u bë vashëz dhe vejushka,
s'është çudi që nesër-dei
të na pjelli edhe mushka!

NASTRADINI U BË SARAF

Dikur Nastradini shtrohet në pazar,
duke thyer t'holla, bënte tregëti,
me një cop' flori vjen një katundar
e i thot': ma thyej, florin efendi!

Me të marr floririn në dor' Nastradini,
i thot katundarit: duhet që ta dini,
ky flori, mor mik, nuk peshon tamëm!
— Mir — thot' katundari — zëre sa ta zem,

e më jep kusurin se do shkroj në punë!
— Jo — thot' Nastradini, — nuk të lejoj unë!
Mua ti akoma nëm edhe diçka
pse ky është' eksiq! edhe pa shaka

dua yst akoma, un' për Perëndi
jam njeri Allahu, dallavera s'di!
Me që është' eksiq, për ta bër tamëm,
nëm dhe pak të holla, llafet le t'i lëm,

tani ne mos munde që të më paguash,
eia n'arën time, e ashtu, më ruash,
eia disa ditë më puno në arë
pasi ligji thotë: borxhi duhet larë!

ZOTËRIA E TIJ, KAFEXHIU!

Është nga rrethi Hanko hallës, shkumë e bardh' mbi
sup të valës,
paska qën' njeriu i sallës, paska qën' njeriu i fjalës,
po ka rar' nga dynjallëku, paska ardhur kohë e keqe,
kujt i thoshje dije: sus! sot atij i thua: peqe!
Shum' më tepër dhe nga coha u qëndis, po, gunë e
dhirë
s'ka të ngrën e s'ka të pirë, hyrë e dil e tund peshqirë!

Pra, nga halli e vendosi që të bëj nonjë punë
dhe të çeli një kafe, pasandaja, ku di unë
me të parë e me të bërë, se këtu, në këto vënde,
vlen me mir' një çikëz fat se një qerre plot me mëndë.

Dhe kështu kafën e çeli mu në zemër të qytetit,
dukej që do bënej vëndi, kryevënd i muhabetit,
më e bukura kafe
dhe e bën kafën me fë,

Hyn e dalin miq e shokë, hyn e dalën farë e fisi,
bjen e ngrihen zogj e zoga si në dega të një lisi,
të një lisi dega tëndë, dhe i zoti hije rëndë
rri në krye, lum zotria, rrënj flori e degë ergjëndë.

Sot një teste miqë e shokë vajtëm herët për urime.
E uruam: puna mbarë për të bukurën kafe,
paske vajtur dëm zotrote me një palo ylefë!
Mir', — na tha — falënderime,

por ta dini, tash e tutje, tepër heret s'pres njeri,
goft i huaj a myshteri,
s'mund të mblidheni këtu, ha ha ha e hu hu hu...
un' pa pir' kafe për vete, s'mund të bëj kafe për ju!

JA SI TA BËN VARRIN DORA E DOKTORIT

Flet Dada Selvia

Disa ditë fëmija ran' të gjith' sëmur'
në vënd që t'i yshtim sikurse dikur,
thirrëm një doktor, bela me para,
dihet që doktorët kashtën e bëjn' tra!

Ky na dha ilaçe, tre katër ilaçe,
njëri me bodile, tjetri me kënaçe,
njëri për t'u pirë, tjetri për t'u thithë,
bëri këmbë e iku napoloni gjithë!

Po ilaçet mbetën pa u pir' dhe, pra,
që të mos na venin kot këto para,
tash do i pi vetë! Më lumtë e më lumtë,
shyqyr kam stomakun si një kup' të plumtë,

shëndet e kismet m'u bëfshin, o Zot!
Mora dhe i piva tri bodile plot...

Po atë minutë

mu në mes të barkut një hanxhar m'u fut!

Trupi m'u bë akull,
sikurse një shakull,
sikurse një pulë që i presin kokën,
u përplasa sheshit, kap e gërvish tokën!

Plasa, u përplasa

deri sa gajasa,

eh, të mos e zgjatëm, lumi që më mori,
ja si ta bën varrin dorë e një doktorit!

MUHABETE

Flet Dada Selvia

Plaku, im, moj motër, plaku i mëhallës,
mëngjes e më darkë në sofa të shkallës
rri e pi kafënë me tepih në dorë,
tepër i ka hije mjekr' e tia borë.

Vete vjen e shkon, urtë e but si hije,
rrotull nuk shikon, njeri perëndije;
burri im, moj motër, s'ka se si t'i them,
burrë e deli burrë, katërqind dërhem!

Që thua zotrote, një dit' ra sëmurë,
rrodhën gjith' doktorët, turqë edhe kaurë,
shyqyr e shyqyr, s'ka gjë për merak,
mirpo, sidoqoftë, paskish patur hak...

Nuk ish i sëmurë, po na ish mërzitur,
dhe, m'u thaftë gjuha, dukej i goditur,
Zoti të na ruaj, çdo gjë ka në bot',
shkele ndonjë hije, vajte kot më kot!

Xhindet edhe hijet të ergjenda qofshin,
lark, te mollë e kuqe vafshin, mbretërofshin!
Që thua, moj motër, efendiu im,
di ato që neve s'mundet që t'i dim'!

Me gjith' këtë unë, unë e di se qysh
bam e bum sa plasa sa u bëç' më dysh,
taksa një kurban, një dyzin qiri,
mos e lëntë njeriun Zoti pa njeri,

djali si ergjend, vajza si flori,
mirpo efendiu, tash në pleqëri,
dashka një të vogël... edhe më thot' mua

pa dëgjo, moj grua,
në se më do mua,
në se burrë e grua jemi mish e thua,

do bëç si them unë, pun' për bukuri,
them që ti martohu me një burr' të ril
Burrin ta gjej unë, mbase vjen një orë
edhe na jep Zoti nonjë top për dorë!

Mos, o Zot, i thashë, dal të luaj nga vëndi,
gjë që s'e qas vëndi, nuk e merr kuvendi,
dituri e madhe nga një her' gabon,
dritë e fortë e diellit syrin ta verbon,
po kurr' edhe kurrë,
s'mund t'i japi gruas burri tjetër burrë!

Po, në do zotrote,
mundesh të martohesh, është e drejta jote!
— Kurse nuk do ti, mir' martonem unë,
s'kemi gjë të ndarë, si ti unë — një punë!
Robi me dëshirë, Zoti me mëshirë,
plaku u martua, qoft' për hairë!

* * *

Po tani shejtani na ka dal' në shesh ,
s'kam se si të qaj', s'kam se si të qesh...
Ja se ç'paska ngjarë, disa ditë më parë:
Djali i një shoqi, një djaloshi i mbarë
na i thot të shoges:

— Shumë e dashur grua,
veç gëzimit tënd s'ka gëzim për mua,
shpirti im është yti, shpirti im po thuaj
rri në trupin tim si në vënd të huaj!

Ti përmbi të gjitha, si një guguftu,
do të mbaj në gji, do të mbaj mbi gju!
Ti përmbi të gjitha, po edhe shtëpija
dua që të mbushet me bij' e me bija.

Mirpo koha shkon, ja ky është i shtati,
nuk e deshi fati që të mbushej shtrati,
tani po mejtonem që të zgjedh për ty
nonjë burr' të mirë, pasi na të dy
jemi një e njësh,
zëre nga ta zësh,
vetëm zemrën tënde dua të kënaq,
vetëm këtë dua, për aq e për kaq!

A e di, moj motër, nusja, ç'far' i tha?

Të këtilla nuse mortja që s'i ha!

— Mirë, — i thot' të shoqit — kurse dashke ti
dhe unë jam gati,
burrin që më thua... hajde udhë e mbarë,
atë e zgjedh vetë një orë e më parë!

U BETOVA NJË DITË RËNDË...

U betova një dit' rëndë, mora një vendim të prerë,
një her' vdes njeriu i shkret, sikurse një her' ka lerë.
Tash e tutje s'do pi kurrë, nuk do pi raki aspak,
ndryshe unë s'do jem burrë, po do jem një burracak!

Edhe dola për shetitje poshtë e lart në shetitore.
Mbledhur shokët rreth tryezës duke pir' në pijetore...
Të kam gjetur, më ke gjetur, dy meze e një raki,
një raki për shtatë qejfe të jep rrushi razaki!

Mirpo unë goxha burrë i betuar e i vendosur
s'mund të hyja dhe nuk hyra në pijetore të flamosur:
I ka hije detit vala, i ka hije kalit shala,
po më shumë nga të gjitha, i ka hije burrit fjala!

Dhe vazhdova në shetitje.
Shokët pyesnin me habitje:
si, qejfliu i rakisë sonte mbeti pa një kupë?
Dukej kupa, vente, vinte si një zogëz me kaçup!

Un aty dhe përsërisja benë e bërë një me dy,
sa u dëndësua nata, errësira gjith në sy. —
S'ish më koha për shetitje,
nëpër gojë e nëpër buzë nisi dhe një far' lepitje.

Ah kjo kupëza çapkëne, ta marr dreqi e ta hajë!
si një çup' më shkelte syrin, si një çup' për kok të saj,
mirpo un e mbajta veten si njeriu i betuar,
s'mund të hyja dhe nuk hyra në pijetoren e shajtuar.

Burr, o burr, që u tregova jo më pak nga dy tri orë!
Me që mbeta i kënaqur për qëndrimin tim burrnor,
e vendosa atë ças

me dy gota raki rrushi veten time ti qeras...

Bravo, thash' e meritova! Hyra brënda rreth me shokë
për shëndetin tim të vlefshëm piva po thujaj një okë!

X H A X H O

Xhaxho! më thot' tjetri, prit që të vij radha!
— Unë aga i vjetër dhe me flok' të bardha?
— Gjith nderimet tona për flokët e bardha,
sa për radhën, xhaxho, radha duhet mbajtur!
— Katër pash' më hapej porta ku kam vajtur!
sepse jam i njohur-o den-baba-den,
— Lini — fjalën xhaxho, s'para më pëlqen!

Jo e jo u nis, jo e jo u sos,
ah, mor tungjatjeta, bota u çkallos!
Qoft' dhe Hanko halla duhet që të presë,
kjo e shkret' jallane qënka e pabesë!

Humbi agallëku, s'mbeti më taraf,
u leksëm u pleksëm e u bëm' tuhaf!
Një puntor i thjeshtë, djalli që na polli
vjen e kurulldiset si një bej Stambolli!

Humbi agallëku, humbi tevabija,
nuk na varën torbën këto bir e bija!
këto bir e bija, si lum e përrua
me një cfurk në dorë, që i thon' pirua,
për tre vet në sofër shtrojnë dyzet qelqe
han' dhe veç e veç si pa gjë të keqe!

Nëpër vëndet tona, dikur Hysejn Nona¹⁾
s'mundi që të gjente çorbë me limona!
Tash në vënd të dhallës, plasi pijë e birrës,
piqet për meze në hell keci pirës!

Mua sidomos, më ka gjetur hall,
plaka ime vuri dhëmbë e dhëmball,
ja kurdisi djali dhe ma bëri ftujë,
mir' po që at-here jemi bër' rrëmujë!
Më është bër' qibare! Ja se ç'më ka gjarë,
një nat' më pat ftuar miku im fshatar
dhe unë i thash plakës: e ku je, moj grua,
dhëmbët që i vure m'i jep sonte hua,
mi jep sa për sonte që të ha kollaj!

Plaka m'u përgjegj: ujku të të haj!
jo që nuk m'i dha po dhe më përqeshi!
Edhe un' ja bëra si e bën arbreshi,
e zura për fyti, e plasa për sheshi!

1) Kënga e lashtë popullore:
Hysejn Nona, Hysejn Nona
s'kemi çorbë me limona!

JA SEPSE NA NDEZI KËNGA!

Poezia me fjal' s'matet,
s'mund të matet, sepse kurr,
sepse zemra kur mufatet
edhe heshtja vjersha thurr!

Thurr dhe vjershën më të zjarrtën,
thurr atë që s'mund të thurret,
e djeg penën edhe kartën
edhe mbush e zbras paguret!

Aty, dale me ngadalë
mbushet zëmra, zbrazet syri,
duket ëndra mbi qepallë
se si erdhi, në sy hyri!

Deh, mos bëftë prokopi
ajo zëmër që nuk digjet!
Po ai që s'puth e s'pi
si vall' Zotit i përgjigjet?

Karafilat, dikush thënka,
qënkën lotët e Adamit,
ja sepse na ndezi kënga
o poet Omar Kajamit!

Po Omari, mëkatari,
i thot verës pije rrushi,
vashës baltë e një poçari,
domethën' një poçe prushi!

Dhe prandaj i erdhi radha
vjershëtor Akcilit plak,
dhe ky flet me re të bardha,
pothuj gjysëm prishanak!

Me një pen' si sqep bilbili
her' cimbis e her' cingris,
cimbis fleta trëndafili,
cingris zjarr'n e dashuris'.

E kudo dhe kurdoher'
këndon këngën e një kupe,
në kup', pika që t'i bier',
skalit emrin e një çupe!

SHAKARA

Një kongjili me hi mbuluar
që i thon' Akcil Filani,
tash në moshën e kaluar
duket shumë i përvëlur
për një zogëz' Elbasani!

U bë rob i dashuris';
Elbasani paska halle,
ky atdheu i kumris'
her të ther e her të gris',
her të deh me portokalle!

Ajo ish ashtu si ish,
dhe si thot' Filani i mjer',
bukuri që vret e ther,
e ja merr e ja përpish
ato pakëz mënt që kish!

Në dor' veten nuk e ka,
sidomos xheloz pa mas',
kur pa zogën me disa
qesh e los e bën shaka,
nisi gega të bërtas'!

Jo ke faj e jo s'kam faj!
E ç'e deshe Filan plakun?
Një njeri që të hap barkun...
E pra, ujku që ta haj'
se zambaku do zambakun!

Le t'i bjer' tani longarit!
Ajo shkon e shikon shtrëmbër...
Ky mat rrugët e pazarit...
Si thot' fjala e të parit,
shif me sy e plas me zemër!

QË KURSE U PRISH DYNJAJA...

Që kurse u prish dynjaja
i paudhi gjeti shtek,
pa bër' dasma dhe dua
futet dhëndri në gjerdhek!

Ti haj' ujku hoxhë e prift,
na jan' bërë mish e thua,
lan' rininë e bënen çift
me një fjal': më do të dua
dhe kapar një puthje hua!

Edhe femra, për së prapthi,
paska luajtur nga fiqiri,
më par' fshihej gjer te lakthi,
sot të vret me bomba gjiri!

Gratë i thirri hyqymeti
që të shkruajnë në maqinë,
zotërinjtë, lumi deti,
kruajnë magjet në guzhinë!

S'mbeti mjekër e mustaqe
që t'i thot gruas: sus!
dhe në hedhtë mjell në faqe,
ta mbërthej' ta hedh' në pus.

PJESA E PARË

I

Halla ka marr' mashën, urat po i shkrep edhe
merr e jep,
trungu i ullirit digjet me gazep,
digjet mala-mala, sidomos bujashka;
në dimër, moj motër, zjarri shumë u dashka!

Deh i lumtë goja kush e tha më par'
xhan e shpirt, o burrë, xhan e shpirt, o zjarr!
Buk' të that' në sofër, buk' dhe asgjë tjetër,
po agai sa malet edhe zjarr në vatër!

II

Rreth e rrotull zjarrit nunuris njeriu,
si gjithkush të tijat plaku dhe i riu...
Fjala e të rinjve çelet me përrallë,
me një gjum të ëmbël gati mbi qepallë:

Ç'është njëzë e njëzë, ç'janë ata dervishë,
ç'janë ata dervishë, kryet me fildishë?
ç'është ai që s'hahet, ç'është ai që s'piket,
edhe nëpër xhepe kurr e kurr nuk vihet?

Fjala e të rinjve çelet me përrallë.
Brez i yn' po dihet, zëm' e qajmë hallë...

Një ka bër' të mira, po s'ka par' të mira,
tjetri qënka pjekur keq në takllaira;
plagve të atia nuk iu gjënd melhemi ,
dertet e këtia nuk i merr kalemi;
njëri s'paska miell. tjetri s'paska thes,
fundi fjalës bota qënka e pa bes'!

Muaj i shënëndreut, muaj i flamosur
ngryset edhe s'gdihet, nata s'ka të sosur.
Shum' i hidhur qënka, shumë e shum' po thua;
sa dhe pulat s'pjellën, brënda këtij muaj.
Enët mbahen mbyllur, qypa, shtëmba, butet,
pasi karakëshi vjen e brënda futet!

Netët shum' t'errta, dita shumë e vrazhd',
mbetëm mu si patat mbyllur në një grazhd;
pa le llafazankat vinë e na bezdisën
pasi kot së koti zën e kakarisën;
ruana Zot nga fjala, zgjatet edhe zgjatet
sa me push' njeriu s'ka se si të matet!

III

Xhiko Xhevahirja, Halla dhe Xhixhia,
Krushka Hanko Shega edhe xho Inxhia,
Bulla Qerikaja, dadara gegera,
zonjat e mëhallës, që na vin' nga hera
veshur kauficera, veshur me shalira,
rroba rrot' Stambolli, s'paska më të mira!

S'paska më të mira, po për sy të ballit,
hora më e pastër është në maj' të malit,
rroba më e pastër është mbi trup të Hallës,
mu si shkum' e bardhë mu në sup të valës!

Edhe rrethi Hallës, rrethi atij gjiri,
ruaj Zot nga syri, mu si prush floriri.
Duket der' e parë, bukuri e derës,
çquan mbi katër stina stina e paraverës!

Ngulur mbi shiltera, gjith'ato shiltera
hapur gjer te dera, shumë e shum' të vyera,
me ixhat Janine, lule ylyver,
dy mexhide topin Halla i ka bler'!

Pa dëgjoni, zonja, — nisi Halla plak', —
do ju them një fjalëz, fjalë pa kapak!
Erdhi kohë e keqe, koha e flamosur,
na u prish dynjaja, bota është marrosur!

Sot një lajmës erdhi, e mir' se na erdhi,
pati, çar nuk pati, një nga një i derdhi;
lajkat më të rralla, lajkat më të holla:
mbret mbi pem' limoni, mbretësh dhe molla...
Fjala vinte rrotull, rrotull e vërdallë,
ç'do t'i thot' limonit mollë e kuqe vallë?

Thuaj e thuaj e thuaj edhe shum' përralla,
herë i terej zëri, herë i terej fjala,
herë i terej fjala, herë i terej zëri,
dale me ngadale mos këputej përi,
herë i çelej buza, herë i çelej gazi
dha e dha e mbushi... pasandaj e zbrazi:

Qënka mos na qënka, një hadi bilmes,
na e do për nuse çupën, time mbes'!
Fët e fët e mora një kongjill nga zjarri,
nxora dhe nga xhepi një gjerdan prej ari:
«Na — i thash', — trazonj', nuk trazonen kurrë,
njëri për në gusha, tjetri për në furrë».
U! më mart' të keqen, dhe m'u bëft' kurban
far' e fis i tia anë e mban' ku jan'»

IV

Halla thot' të drejtën, çupa si dy sytë
si do bënej nuse, nuse e derës s'dytë,
kurse Hanko Halla rrjeth nga der' e parë?
Bota të mos kishte disa pashallarë,

soj i Hanko Hallës do ta kish me hak
që të kish saraje dhe të ish oxhak;
Halla do të quhej Hallë pashallesh',
fjala e saj do ishte mu si vëth në vesh;
Halla do të bënte si t'a kish istekun,
eja-ik mileti, merr e puth etekun!

Gjyshi paska pasur shum' para të thata,
paska pasur arka plot me kollonata,
paska pasur mbushur arka e sënduqe
me para të bardha, me lira të kuqe;
gjalpë e vaji i tyrej derdhej si përrua,
katër teste qypa kishin në katua,
katër teste qypa, katër teste zgjoje
mbushur me pekmeze, mbushur mjaltë e hojel

V

Pastaj — vazhdon Halla — patëm disa halle,
malet u bën' fusha, fushat u bën' male;
fushat u bën' male, malet u bën' fusha,
humbi dhe floriri varur nëpër gusha!
Dale me ngadale humbën gjith' stolirat,
humbën gjith' të mirët, humbën gjith' të mirat;
humbi dhe xhanfesi, humbi dhe atllasi,
prej të katër anëve damëllhana plasi!
Humbi arma e burrit, humbi palla e lar',
humbi rroba e gruas kredhur gjith' në ar!
S'mbeti ar në xhepe, ari shkoi e shkriu,
s'mbeti gjak në zëmra, gjaku i burrit ngriu!

Ku është brezi i vjetër, brez që s'bëri mes?
Dhe që di e shuan dhe që di e ndes?
Floku i zi i tyre si lele asllani,
ball i gjërë i tyre digjej yll karvani;
fjala e fortë e tyre një e njësh me vulë,
shtati i hollë i tyre hedhur sa një kulë!

Ku është Labëria, Labëria e parë,
vëndi i jataganit, vëndi i pallës s'larë?

Ku është zonja, e vendit, dorë e llër çelënik,
qafë e çap' sorkadhe hedhur me deftik?
Qafë e çap' sorkadhe, me deftik vërvitur,
dhe me thelp lajthi rritur e gostitur?

Ku janë ato femra, femra deli femra?
Ku janë ata meshkuj me një teste zemra?
Njëri musi lisi, tjetri musi shkëmbi,
më së fundi mortja erdhi e i shëmbi!

Ku është Fejzo Xhafua, dif i vëndit tënë?
Rrapua i Hekalit, burrë i ler' me hënë?
Çelua i Picarit, Çelua i Athinës,
krismat e rrufeve, gjëmë e suferinës?

E ku është Gjoleka, kryetrim i Kuçe?
E ku janë këmishat përmbi gju hajduçe?
E ku është xhyzdani, folla e pallaska?
Pa këto arbreshi fare hije s'paska!

Tepër dredharake qënka kjo jallane,
E ku janë Ajanët, burrat hane hane,
pleqësi e vëndit veshur me fustane?
Veshur me fustane, hej... fustan'je shkretë...
humbën parësia, humbe dhe ti vetë,
lisit të gremisur më s'i mbeti fletë!

VI

S'mbeti bor' në male, bora paska shkrirë;
s'mbeti uj' në fusha, ujët paska ngrirë!
Fusha paska dimër, mali paska vapë,
sqifi dhe sorkadhi humbi krah e çapël!

Mu në mes na theu dynjallëku i shkretë,
nuk na mbetën lulë, nuk na mbetën fletë;
fletët na kan' rar', pëndët na kan' rar',
nuk na peshon bota fare në kandar!

S'mbeti derë e hapur, humbi salltaneti,
humbën zifafetet, humbi muhabeti.
Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti,
që të rroj' mileti, u bë kijameti;
ja, edhe mileti nashti u bë popull
dhe nga sherr i tia mëndja na vjen rrotull!

Populli si deshi bëri një kanun
që t'i thotë agait bujku: «si ti, un'!»
Si ti, un', moj motër, dhe s'ta ka për pes',
breh Valiu i Korçës fare dinglemes,
i zoti hostenit vjen e të merr pjes'
i zoti fermianit mbet me dur: në mës!

Musi lesh arapi bota u trazua,
duaxhiu i djeshëm sot na u harbua,
jo vetëm ha bukën përmbys kupën
po guxon e dashka dhe për grua çupën!

VI!

Mbylle, më thon' djemt', tepër plak njeriu
bënet mëndjevogël mu si çilimiu,
qënka si çdo plak,
ena pa kapak!

Mirpo un' s'jam plakë, memur i harbuar
shtatdhjetë e dy vjeçë vajti më ka shkruar,
Unë e mbaj mënd mirë, isha goxha keçe,
kur u bëra nuse isha njëzet vjeçe;
rrojta e martuar dyzet e dy vjet
dhe tridhjet ka burri që ndërroi jet';
bëni mir' hesapin, dale me gadalë,
ky harbut memur rrenacak do dalë!

Më par' kishim hoxhët me dëvit në bres,
shkruanin mbarë e bukur, shkruanin me kujdes
jo vetëm deftera po edhe duara,
doktor e receta s'kish në koh' të para!

Me këto receta, me këto gënjeshttra
u helmua gjaku, u helmua eshttra;
zjarr në zëmër s'mbeti, vajti e u shua,
dale me gadale burri u bë grua!

E ku qënka parë, e ku është dëgjuar
që të hapi fëmra gji e kraharuar
dhe të shkoj' përpara, burri t'i vej' prapa,
ky pa hedhur çapën, femra hedh tri çapa?

Nuk i merr kalemi gjith' këto hesape,
kur që dora e burrit futet në çarape
llërë e gruas dolli lakuriq në shesh...
Gjen shejtani shesh edhe bën përshesh!

VIII

Mir' për na të parët s'mbeti fjalë e vënd,
brez' i ri vall' ç'pati, që u prish nga mënd?
Gjeti çar nuk gjeti, pati çar nuk pati
amanet nga nëna, amanet nga ati
gjithë ato zakone, gjithë ato zanate,
gjithë ato që ishin burime, irate,
si ato të burrit dhe ato të femrës
thellë e thell' rrënjosur mu në thelp të zemrës-
dhe për vëndin ishin eshkë edhe stërall,
që në gji të burrit zjarrë e mbajnë gjall',
zjarrin e arbreshit, zjarrin që ka pasur,
me atë që botës buzën i ka plasur;
zjarrin e arbreshit, zjarrin e vatanit,
zjarrin që bën vëndin vënd të jataganit!
sidomos, moj motra, punën e tezgjahut,
që punonin zonjat me fuqinë e krahut,
me djersën e ballit.
punra që tregonin shpirtin e të gjallit:
guna e mëngore, linja e jelekë,
leshin na i çonte stan i deles bejkë;
gjithë ato që ishin prokopi e tija,

dhe përhera mbahej shtëpi e fëmija,
gjithë ato që thoshin «jemi gjithë arbresh»
keq a mir' të ishin dhe kudo të jesh
një nga një i hodhëm mu si gun' të grisur,
deh, moj kokë e krisur, puna e mavrisur!

'Një nga një i hodhëm mu si gun' të vjetër
dhe nuk qem' të zotët që të bënim tjetër,
papo mbetëm drangull... në shi e në djell,
mbytur nëpër halle thellë' edhe më thell'.

Mbytur nëpër halle si një frëng myflis
me një pallto kashte hedhur mbi kurris,
dhe një palo shapkë me një pal' shallvare
dhe me keq akoma, që nuk vete fare,
veshur benevrecke ose një poture
dhe në rrip të mezit varur një kobure!
Jemi bër', moj motra, ç'far' të them nuk di,
gjysma e trupit zok, gjysma e trupit mi!

IX

Ku janë ato kohra, kohra të ergjëndit
kur na sillej qjelli si baba i vëndit?
Po ashtu dhe shiu, po ashtu dhe djelli
kurse na i deshëm binin që nga qjelli;
me të hapur gojën qjelli na i conte
mu në mes të vapës shi flori pikonte!

Ku janë ato kohra, kohra të ergjëndit,
që dhe hëna sillej mu si nënë e vëndit?
Pra dhe beja bënej po për atë hënë,
po për atë nënë,
për diell e për qiell,
dhe për atë Zot q'është' më i thell'!

Nashti kur betonet burri thot': «për nder»
bé e par' dhe feja mbeti pa një vler';
bota u çkallmua, puna u trazua,
burri u bë grua, femra u harbua,
hoxha u bë prift, prifti u tërbua

dhe, gjynah mos qoftë, bënen mish e thua!
Vera u bë dimër, dimri u bë bishë,
shiu na i kalbi mish edhe këmishë!

Gjëja më e vyer' mbeti pa një vler',
e, pra, hunda e botës duhej pakëz thyer...
Edhe mirë u thye,
pa kapell' në krye
mu si njeri pylli,
humbur vulë e ylli,
del e shëtiti burri...

Vdiqën duke qeshur turku dhe kauri!
Çdo gjë e ka humbur, humbi dhe pusullën,
s'ka në dorë as kokën që të vër' kësulën!

X

Kor atë që mbolle, thënka fjala e vjetër,
Ja, nga anë e Zotit dhe një vrejti tjetër:
vinte Ramazani, dimër qoftë o verë,
kthenej nga Qabeja hëna me një herë!
Nashti edhe hëna zuri shikon vrëngër,
pasi kemi ndjekur udhën më të shtrëmbër!

Pa vështroni hoxhët, që aty më parë
shkruanin si desh' Zoti, me kalem të mbarë,
vinin nga e djathta, venin në të mëngjër,
nashti, t'i hajë ujku, zunë e shkruajn' shtrëmbër!

Gjith' këto gjynahe nuk i lan as deti,
duket që afroji koha e kijametit.
Thënka dhe qitabi: robi kësaj jete
dale me gadale nuk do jet' në vete,
sa që do harrojë portën e gjitonit,
sa që do pështetet degës së rignonit!

XI

Halla aty heshti, hoqi thell' në zemër,
 diçka iu kujtua, sikurse një ëndër...
 Një kujtim i vjetër erdhi e qëlloi,
 si një yll i djegur flakë e fill kaloi!
 «Ai» i kujtonet, veshur me fustane,
 në një dor' tespijet vark e radh' merxhane,
 dhe në dorën tjetër një çibuk sermaje
 rrahur me sedefe, gurë qehribaje!
 Vula dhe sahati varur përmbi gryk'
 dhe mbi supe hedhur atë goxha qyrk.
 Dredhur dhe mustaqet, dredhur e përdredhur,
 brënda në silahe dy pisqolla kredhur,
 kredhur dy pisqolla dhe harbinë e artë,
 shpatullat një pash, koka atje lartë,
 varet nga haremet, zbret në zapanara,
 zapanatë e shkreta, zapanatë e para!

Kur ja hipte kalit, kalit qyhelan
 edhe shkon revan
 edhe qahjaj pas
 me një dor' në vithe... zëmra fryhej gas!
 Kali si drangua,
 katër vetëtima shkrepse një potkua!

Ah! — thot' Hanko Halla, — kur ish «Ai» gjalla
 kur' nuk bënte «gëk» njeri në mëhallë! —
 «Ai» — na thot' Halla, — pasi femra kurrë
 s'mund t'i flas' në emër burrit që ka burrë!

XII

Tym e re e mjegull dhe në mes të saj
 çquan një drit' kandili terur e pa vaj...
 Çquan një dritë e varfër, çquan një dritë e
 shkret',
 s'ka fuqi të digjet, ka fuqi të vret,
 si një sy i bukur, flakë e lot shteruar
 gati për t'u mbyllur, gati për t'u shuar!

Ç'do kujtim i ëmbël po kështu na duket
kurse ditë e jetës ngrysen edhe muket.
Kurse dit' e jetës iku e u ngrys,
duket sikur bota vajti u përmbys!

E... çfarë është' kjo jetë? Nuk e di kush thënka,
qënka mos na qënka, një kujtim na qënka:
Vdiqe — të qan tjetri, linde — do qaç vetë,
midis të dy lotve një kujtim i shkretë!

PJESA E DYTË

I

Hallës nuk i hahet, Hallës nuk i pihet,
me të renë e saja fare s'po i kihet.
Nusen nuk e dashka sa në od' s'e gaska
dhe qëkurse erdhi hal' në sy e paska!

Dhe qëkurse erdhi Halla paska thënë:
Nuk më duket nusja, nuse për të qënë.
Lum shtëpi e babës diti dhe e nxori,
mjer shtëpi e burrit ra në lak e mori!

Tani — vazhdon Halla — si do t'ja bëj hallit?
Çar t'i bëj zemanit, pa për sy të ballit,
do t'i thoshja djalit jepi tek e hak
edhe ktheje prapa, bosh me tre tallak!
Shko andej nga erdhe, erdhe kot së koti,
se paraja kallpe vete te i zoti!

Çar t'i bësh zemanit, shumë zeman i keq,
shumë i rënd' për plaka, shumë i rënd' për pleq.
Hoxha nuk trazonet, kadi nuk na mbeti,
me të tilla femra hall i madh na gjeti!
Hall i madh me nuse, hall i madh me çupa,

një lëkur kunadhe hedhur përmbi supa
tunden dhe lëkunden dhe në mes këputen,
nëpër duar të shkasën, po në zëmra futen!

Punë e tyre vetëm: lahen edhe lyhen,
edhe nëpër valle venë e vinë e thyhen;
femra me një mashkull, vallja vetë i dytë,
plasur delli ballit, më u plaçin sytë!
Gjith' me flok' të prera,
jo alla garsonë, jo alla bebera,
me një llër të freskët nëpër djell të thekur,
me një trup të zeshkët nëpër kum të pjekur,
gji e gusha hapur digjen ylyver
me një mes të hollë gati për t'u thyer.
Me një buz' të kuqe shumë e shumë' të nxehur
dhe me atë vetull tej për tej të prehur,
me ato vështrime mu sikur të lutet
ngjan se hallemadhes shpirti i këputet;
me ato kapele varur gjer në vesh,
zjarri i xhehnemit doli krejt në shesh!

Jo, moj xhane, kurrë s'mundem që t'a heq
që të thon' se nusja ka një huq të keq;
na flë e na ngrihet kur asaj i teket!
dhe i bën qepallet sikur qan e meket!
Brënda s'e mban vëndi, ngjan se u çkallos,
jasht' na shkon përpara si një korcollos;
me ditë e me orë zgjatet e mbufatet
me hije të saja afër darkës matet!

II

Nusje' kësaj kohe tjetër zanat s'paska,
a do marr' kalemin që të bëj' laraska,
a do zër të shkruaj ose do dëgjojë
një kuti të vogël që na flet me gojë.
Një kuti të vogël që mos qoft' të jet',
është' një frëng i marrë, çirret e bërtet!

Me një biz' në dorë bën sikur punon,
 këmbën përmbi këmbë nusja e dëgjon;
 dhe çudi, moj motër, si e ovsh duron!
 Duket nga një herë zëri e lëndon,
 frëngu rri i qetë ose do bërtas,
 nusja e humbet dhe i vete pas,
 frëngu e ngrë zërin edhe sokëllin
 nusja e lë për in edhe vërshëllin;
 ai flet me vete, flet e flet përçartë
 nusja s'është' në vete, bënet më e zjarretë!

III

Halla do një nuse, nuse goja plotë,
 si një zall të bardhë, si një zall të fortë,
 më shami në krye anë e mban' qëndisur
 dhe me flok' të gjata prapa arratisur;
 dhe me flok' të gjata deri mu në mes
 mu si nat' janari, sa të thell' të zes;
 me shami të hollë ballë e faqe hedhur,
 sa t'i duket syri në qepalle kredhur;
 me flori në gushë hapur mu si prush,
 si t'ju them, moj motra... pjergulla me rrush!

Rrallë e tek të duket, rrallë e tek të flas',
 një thëllëzë e bukur mbyllur në kafaz,
 mbyllur në kafaz një thëllëzë e bukur,
 mu në mes të reve hëna në të dukur,
 mu në mes të reve si hënë e si yll
 ose si një xinde fshehur në një pyll!

Halla do një nuse si edhe i biri
 rrënjët prej ergjëndi, degat prej floriri,
 me të folur Halla, nusja të hap' sytë
 «Lepë» fjala e parë, «peqe» fjala e dytë;
 edhe asgjë tjetër, vetëm «lepë», «peqe»,
 pasi zëmra e Hallës qënka si një qelqe:
 po u thye, vajti, e s'ka më: ngjite, qepe,
 zogu i plagosur di të kap' me sqepel!

Çupa — tregon Halla — nuk stoliset fare
 që ta njohën bota zogëzën beqare;
 po kur bënet nuse, nusja do të niset
 me fletë, me lule pema do stoliset!

Dora me kënah, koka me mazi,
 dhe në cep të syrit një gjëkafsh të zi,
 «sevap» e «xhaiz» është ca pika erë
 sa ti njom cullufet freskë e bukur prerë!

Hajde dhe shaminë, sado është gjynah,
 lere që ta lidhi shtrëmbër në një krah!
 Po të sillet bukur si dhe gratë e para,
 sidomos — thot Halla — dua temenara!

Temena e shkretë humbi si një ëndër,
 vjen të merr nga sheshi dhe të vë në zemër,
 pasandaj në buzë, mbasandaj në kokë
 aty ku është vëndi për miqë e për shokë!
 Aty ku ish vëndi për miqë e për shoqe,
 kurse nashti femra, kokërr në karroqe,
 vjen ta bën me kokë, pasi tash pothuaj
 na e bën' frëngesha brënda disa muaj!

«Me një herë u bëmë
 Zoti ja bëft' frëngut shapkën sa një lëmë»
 thanë edhe u derdhën, rafsha mos u vrafsha,
 merr e bjer për dita rroba të mëndafsha,
 rroba të mëndafsha, rroba kashtë e bar,
 nusja për një manto jep dy grushte ar!

Gjith' pazarin nusja mu në odë e futi,
 na u be shtëpia magazi çifuti;
 rroba për pasdreke, rroba për mëngjes,
 rroba për në mjegull, rroba për në ves',
 disa për në banjo, disa për në kum,

disa kur t'ia bëjë një daulle bum;
disa për në çajra, disa për në valle,
ruana zot dhe rroba për në karnavale!
Disa për në dimër, disa për në verë,
tamam sa për vjehrën që të fryhet vrerë!

V

Mir'se mëndjeshkurtër fëmra u harbua,
burri që është burrë ç'ka që bënet grua?
Çdo gjë ka të ngjarë, por kurrë edhe kurrë
dorën e një fëmre nuk e puth një burrë!

Pa më thoni, zonja, si ka sy e faqe,
si mundet e bënet mashkull pa mustaqe?
Kurse bë e burrit, beja më me hije
dora në mustaqe bënej deri dije,
dora në mustaqe edhe mos u tund
paşi fjala e burrit aty merrte fund!

Çdo gjë u ndryshua, çdo gjë u shkallmua,
koka u zbulua, këmba u mbulua;
kur në kohrat tona, me të hyr' që hyje,
kundra mbetej jashtë, festja përmbi krye;
nāshti futet brënda ç'do këpucë e lyer
dhe kapela e pastër varet përmbi derë!

PJESA E TRETE

I

Halla paska pritur me themë e të thash',
sa u rrit shelegu edhe u bë dash;
nusja, ajo nuse, ndizë e fal' cingar,
më shumë nga cingari nusja merret zjarr!

Nusja, ajo nuse... ari i shtëpis'
bëri këmbë e iku, xhepi u vithis.
Ari i shtëpis' bëri këmbë e iku
kur një nat' pas darke, një kokosh: kikiku!

Ish kokoshi Hallës një kokosh i bardhë,
një kokosh që shokve nuk iu linte radhë,
kur ja thoshë i shkreti hipur përmbi shkallë,
zëri i tij, moj motër, ruante shtat' mëhallë!

Atë nat' — thot' Halla — bëri zë pa kohë,
na u prish dhe moti, bëri shi e llohë,
koha u ndryshua, moda u ndryshua,
«Dua dy pal' rroba» nusja u harbua,
njëren e do kloshe, tjetren ohohosh,
zuri borxhin e parë dy mijë e ca grosh!

II

Një dit', më thosh nusja, gjëra për të qeshur,
sa më ra prej krahut dhe këmisha e veshur:
«Hall! në kë të holla mbetur a kursyer,
leri në një bankë, vëndi më i vyer!»

Nuk e dinte nusja fjalën e të parit:
— haje, o i mëncur, mallin e të marrit. —
Ari, bija ime, ari i kursyer
vëndin e ka bukur brënda në qemer!

Me të thirrur: xhepi!
xhepi të thot': lep!

Ari në qemer, foshnja përmbi bel,
na i tha i pari që shikonte thell'!

Ka edhe të tjera, fjalë q'i merr era,
mirpo nga një herë nuk i nxë as dera.

Ç'pret nga brez' i ri?
Gjëja më çudi s'quhet më çudi!

Nusja paska parë në qitap të ri
që përpara ligjit jemi një lloji,
edhe un', moj motër, zëre nga t'a zësh,
me këdo një grua qënkam një e njëshi!

Mirë i thash, moj bijë, po qitapi i vjetër
thënka një gjë tjetër:
Syri do t'i plasë, dora do t'i thyhet
dora e mameshës që s'ju preu kryet
dhe ju la bela,
zjarr në xhep për burra, hal' në sy për gral!
Nashti jam mësuar
mu si majë e malit me dëbor ngarkuar!

III

Halla thot' të drejtën: nusja kur të flasë
para Hanko Hallës, fjalët mir' t'i masë;
nusja eci mëngjër ose shiko! vrëngër,
s'ka të bëj', se Halla, ka një deli zemër.
Femra në ka një, Halla na ka dy,
dhe sado që fajin bam ta thot' në sy,
sa her' na ka falur! Nusja na lajthitet,
koka e falur s'pritet!

Të rinjtë e të rejat jan' si ditë prilli,
rriten dita ditës dhe si trëndafili
herë i deh bilbili, herë i deh veriu,
her' po kot së koti dehen vëtvëtiu.
I riu veriu thënka dhe i pari,
fjala e të parit vlen më shumë se ari!

Nusja paska prishur, lere që të prishë,
nusje e Hanko Hallës lindi me këmishë,
paşi derë e Hallës është burim kismeti,
dhe kismeti saja vjen si vala deti...
Në se mbaron njëri, rrjedh e vjen një tjetër
dera është e hapur në shtëpi të vjetër!

Si e re që është edhe nusja e Hallës
derdhet mu si vala, vala i ngjan valës;
po sado të derdhet mu si valë e detit
nonjë dëm s'i bënet detit e kismetit!

Shkoni e shikoni valën që valon,
se sa shumë gjëmon, se sa pak gjykon;
me ré e me erë zë e guduliset
tundet e lëkundet dhe nga shtrati niset;
fryhet edhe fryhet duke ngritur kryet,
pasandaj i teket anës deti thyhet;
njëra shkon përpara, tjetra turren pas,
njëra do përplaset, tjetra do pëlças';
si e si të bëjmë sa shumë e më shumë
mbi kurriz të detit buj e zhurmë e shkumë!

Mirpo deti-det
dhe asgjë s'humbet!
Dhe, sado që duket se u bë rrëmujë,
deti si përhera rrafsh e plot me ujë!

PJESA E KATERT

I

Shpirt e xhanë,
eja, më thot' nipi, vemi në Tiranë,
Eja, Hall', të lutem, se do bësh sehir
zonja shumë të mira, burra shumë të mir'!

Lem, të keqen Halla, ti më rruash të paça,
un' për her' të fundit do të dal, në dalça;
e do dal, do iki dhe do shkoj për jetë
në sehir' të fundit, në sehir' të shkretët!

Un' mor djal' i Hallës, nëna e shtëpisë,
kam një tuf' me halle varur mbi kurriz;

kam një tuf' me derte, kam një tuf' me halle
nga ato që zbardhën vetull e qepalle;
e i thash' i thashë... Djali, me shumë mall,
eja, nguli këmbët, xhan' e shpirt, o Hall'!

Desha dhe nuk desha,
Hodha namazbezin, mirë e mirë u vasha,
dhe që atë ditë hipëm në kaike,
ish për her' të parë që po veja mike,
mike në pampor;
prita edhe prita, po sa prita s'di,
mbase nonjë orë,
si i thon' nashti.

Pasi dhe sahatin, sahatin e gjorë,
që kur na e prishën edhe e bënë orë,
— na u bë dhe koha fare li e lesh, —
sahatin e saktë nuk po e marr' vesh!

Prita në pampor, prita kot së koti:
as e zonja erdhi, as edhe i zoti;
«miserdhe, moj zonjë» njeri nuk më tha,
frëngun dhe frëngeshën ujku që s'i ha!

Un', thot Hanko Halla, sado që kam rar'
matem e peshonem me flori e ar;
na jemi si rrëza, mu si rrëza e djellit,
që sado që bije lart nga maja e qiellit,
bije nëpër male, krahu nuk i thyhet,
bije në moçale, këmba nuk i lyhet!

II

Pasandaj pampori fryti e u nis;
si kërcasin murret, murret e shtëpis',
si kërcasin murret, kur i rreh tërmeti,
po ashtu kërcasin kur i rrihte deti
eshtrat e pamporit; mirpo më së fundi
diti si e tundi!

Kur i vinte vala, bënte sikur kridhej,
kurse valës tjetër drejt për drejt i hidhej;
aty valës dukej anës do ja mbante,
kurse valën tjetër mes për mes e çante!

Ballë i bëri bukur detit të tërbuar,
një dybek i rrihte mu në kraharuar;
dank e dunk dybeku... un' sa jesh' kumbisur
kur dëgjoj ca pula tue kakarisur!

Tepër u habita, qënkemi në Vlorë
apo harroj udhën ky i shkret pampor
dhe u kthye prapa? Po në mbeçim udhës?
Kur dëgjoj që thoshin: «kena mrri në Durrës!»

Që thoni, moj zonja, erdhëm në Tiran',
po kur disa fëmra, m'u bëfshin kurban,
disa qyqe femra më një qoshe mbledhur
ferexhet e zeza përmbi krye hedhur,
koka e mbuluar, këmba e zbuluar,
ruana Zot nga fëmra kurse ka çkalluar!

Thon' se nga një herë këto ferexhera
diku i ngrë era,
brënda duket zoga ballë e gush' flori
që i thot' Tirana «zogëza kumri»;
qënka guguftuja që i themi na,
mirpo është' gjynah, s'mundet «me u pa»!

Afër disa meshkuj, veshur, — po si veshur? —
disa për të qarë, disa për të qeshur;
në krye në këmbë pa shije pa hije,
çfar' t'ju them, moj motra, pika që s'u bije!

Disa për të qeshur, disa për të qarë,
s'paska më shqiptarka. s'paska më shqiptarë!
Ku janë ato rroba, rrobat e të parit,
rrobat që peshohen me derhem të arit?

— Tej një sheshi i gjerë bota jep e merr,
edhe një gjëlpërë s'ka se ku të bjer;
zonja e zonjushe, si thëllëza fushe,
mu si pika ari, mu si flori gushe;
dy nga dy po ecin, me bërryle shtyhen,
në se u heth dorën, me një her' do thyhen!

Me një her' do thyhet mezi i hollë i vajzës,
shkon për mes të rrethit, rrethit të unazës;
hedhur si lastare, hedhur si billonja;
zonjat mu si çupa, çupat mu si zonja;
palët mu si valët, shkon e vjen një tjetër,
duket thanë e kuqe edhe femr' e vjetër!

III

Blegërin një dele, tingëllin një zlle,
bota paska halle, hallet me kaçile;
hallet më kaçile, halle prej Tirane,
lum Tirana e kuqe mbushur me zeshkane!

Mirpo — vazhdon Halla pakëz e çuditur,
rri si rri sorkadhja, çap e vrap lajthitur —
mirpo ra mëngjezi, rrugët do i masën,
erdhi darka vjehrës buzën i pëllicasën;
lozën edhe kartra, birçe ose briç
çekan e çekiç në kokë e godiç.

Folu, nuk të flasën; ktheu, zën e shkasën
dhe me cep të syrit din' se si të vrasën.
Dhe ajo që duket engjëllushë e butë
në një shishe brënda dy shejtane futë;
llëra lakuriq, këmba lakuriq,
demek sa për mua... edhe burri vdiq!

IV

Hankó Halla isha, Hanko Halla jam,
Hal' në sy i kisha, hal' në sy i kam.
Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra,
nuk më piqet ylli me të tilla femra!

Mirpo — vāzhdon Halla edhe psherētiti, —
aty ngā del fjala do mē dal' dhe shpirti;
pra, do them tē drejtēn, se mē bēnet derte,
cilido gjynahun le ta ket' pēr vete,
kūr i pash' tē parat, dēsh mē zuri frika,
kūr i pash' tē dytat... deh iu rēntē pika!

Ato qē mos qofshin, kēto pēr tē qēnē...
duket; pema e bukur, qē ka mbir' me hēnē;
duket pema e bukur, qē me hēn' ka mbirē
dhe qē asaj dite ish sahat i mirē:
porosita djalīn: — Nē se tē kam djalē,
ik e i thuaj nuses tē m'a bēj hallallē!

V

Aty Halla heshti, hoqi, psherētiti,
njē kujtim i vjetēr erdhi e goditi...
Kūr ish Hānko Halla nuse top' i borēs
kūr «Ai» e mbante nē pēllēmb' tē dorēs,
vishej edhe ngjishej sikurse njē flutur,
sikurse njē flutur nēpēr fletā futur!

Sako dhe tumāne... ar edhe mēndafsh,
varur pendolirat... shko njē her', mē qafsh...
shkonte si veri e vinte si tal'as,
kēmba, si krah zogu, s'linte gjurma pas!

Halla ish njē lule dhe nga ato lule,
syri me ta parē, mu nē gjuni-u ule.
Aio ish njē lule, po edhe «Ai»
ish pēr atē lule niē saksi flori.
Fundi i fjalēs. Halla ish niē dallandvshe,
si ish e si qēnka... jan' dy gjēra ndryshe!

DASMA SHQIPTARE

Dita qënka prerë më tri dit' janar,
me hair të jet' dhe me këmb' të mbar'!
Lajmi u dëgjua, dasma na filloi,
zonjat e zonjushat ç'i rrëfen më goj:
vargje vargje rrodhën, pala val' me shkumë
veshur edhe ngjeshur me stolira shumë.

Me stolira shumë, me stoli të rrallë,
me flori në gusha, me flori në ballë;
disa me çitiane, shali e atllas,
sako deli sako më tre kinda pas!

Me shami Stambolli majë kokës lidhur
gat për të rarë, gati për t'u zgjidhur;
me linja të holla, me mënga të gjëra,
derdhur përmbi supe, derdhur përmbi llëra!

Me linja të holla rrahur në tezgjah
edhe brezi bukur varet në një krah;
disa me fustane, hedhur dhe një xhokë
dhe, gjynah mos qoftë, pa shami në kokë!

Pa le disa qyqe veshur alla frënga,
një fustan të shkurtër dhe një polk' pa mënga,
gje oë s'e ças vëndi, nuk e merr kuvendi;
ububu, moj motër, dal të luaj nga vëndi!

Krici dhe një tjetër, prite dhe një tjetër,
na u trashëgofshin... na dhe dy, tri, katër,
me të fala shumë, prite dhe një herë.
— Deh jua paçim hua në dasmë e në derë! —
Krici, po kërcasën... na dhe ca të tjera...
në një orë e sipër dy tre mij' harera!

V

Koka me mazi, dora me kënah,
vajza me ca shoqe hequr në një krah;
sonte u bë nuse, dhe u vesh, u ngjesh
edhe Hanko Halla diç i tha në vesn!

Diç e porositi si e si të ruhet,
si e si t'i dojë, si e si të duhet;
dhe kushdo të jet', le të marr' të japë,
brënda katër dite gojën mos ta hapë;
ndryshe do thon' nusja, Zoti mos e dhëntë,
s'paska pikëz mëntë!

Dhe disa të tjera porosi të vyera,
frikën më të madhe le ta ket nga vjehra,
se nga syri i lik, një me një po thuaj,
vjehra bën gazepe, ç'i rrëfen me goj'!

VI

Në oborr të nuses krushqit ja arritën,
bukur na u pritën, bukur u gostitën;
pasi paskan fshehur tabak e bardhak,
doli në kal' hipur nusja me duvak!

Hajde çupa e Hallës, aty ku kall' këmbët,
aty ku kall' këmbët, të rënçin e dhëmbët!
Hiqe këmbën zvarë për çupat e tjera,
se u bën' si pela, nuk i nxë as dera!

Pela hingëllin, kali hingëllin,
krushqit aty hipur me dolli pin',
çifti roftë e qoft'; — prite dhe një herë,
Buddy-treqind kobure batare në erë!

Hajde lamtumirë, hajde udhë e mbarë...
psherëtit një zogëz... nusja duke qarë;
nusja duke qarë me idy pika lot,
ata nuk jan' lot ashtu si çdo lot,
po jan' xhevahira me kimete plot,
gazi më i lumtur në jetë e në bot'!

Krushqit u përhapën aty në lëndinë
ku përhapet era, era trëndelinë.
aty n'ata brigje, aty n'ata pyje,
aty ku dhe gurët shkrepën mu si yje!

VII

Pela hingëllin, kali hingëllin,
në një vrap e sipër nëpër fusha zbrin;
aty do lëshonen, kush t'ja shkoj më parë,
baballëk të shohën çohën kush ta marë!

Krushqit ja arritën bylyqe bylyqe
edhe paja e nuses me barrë e me yqe;
po atë minutë një trazirë e madhe,
derdhën nëpër shkalla një kopë sorkadhe!

Një kopë sorkadhe derdhur gjer te porta,
defi u bë copa, krismat më të forta:
«Dole, moj, dole nga ato kasolle,
hyre, moj, hyre, në këto billyre!»

Krici bubullima, shkrepë, vetëlitë...
nuk jan' vetëtima, nusja ja arriti!
Nusja ja arriti dhe në shkall' mbi krye,
mbi krye të saja një çyrek u thye!

Oris e sheqer mbi duvak i dërdhë
edhe të dy duart mu në mjalt ja kredhë
dhe ja ngjin te dera, që të jet' për jet'
mu si mjalti e ëmbël dhe me shumë kismet!

Me të futur brëndë, mori flak' çardhaku,
mori flak' çardhaku ku u hoq duvaku:
nuse deli nuse, si lastar i hedhur:
koka atje sipër si ergjënd i derdhur:
flokët sa një pashë, syri si ulli,
vetullat gajtan, goja si kuti;
llërë e njomë e saja sa ka zën të fryhet...
dua t'i hedh dorën, po kam frik' se thyhet!

Bukuri e derdhur, bukuri e ngjeshur,
sikurse një flutur tepër lehtë e veshur.
Sikurse një flutur paska nëpër krah,
paska nëpër llëra pakëz push e pah;
dora borë e bardhë frytur si mafishe,
si të thom, moj xhane, shega devedishe!

VIII

Para mez i natës erdhi çasti i lumtë,
nata u bë dit' nga qirinjt e shumtë,
defi na pushoi, kënga na pushoj,
dy a tre minuta, s'flet njeri me goj'!

Ja dhe djali dhëndër, shok e miq rrethuar,
kuqet e stërkuqet pak i turpëruar,
kuqet e stërkuqet, ngjan sikurse dridhet,
mu si vala e detit zëmra po i hidhet!

Dhe të gjith' së bashku gjith' aty sa jan',
mbledhur afër portës, hoxhia bën duan;
baba aty afër, nëna pret në shkallë,
xhanë e shpirt, o zemër, xhanë e shpirt, o djalë!

Hajde u trashëgoftshin... kricën prap' haretë,
në odën e nuses mbyllën penxheretë,
djali pa mos hedhur edhe as një çapë,
cilido një grusht hidhet që t'i japë!

Djali mu si flutur flakës u lëshua
e kush u martua edhe s'u gëzua?
Si të mos gëzohet, sidomos i riu,
e çfar tjetër ka në jet' njeriu?

Flakës u lëshua djali bukurosh,
shokët i thërresën: hiqe këmbën osh;
zonjat e zonjushet cilado një fjalë,
nëna jep e merr: xhanë e shpirt, o djalë-!

Djali i puth dorën nënës edhe nëna
po e puth në ball.

Atje sipër hëna,
hëna shkrep e shtie, atje sipër thell...
Nuk e dim sa hëna vall' do ket' në qiell?

Po në vëndet tona ka të tilla plot,
në nga ato qënka kjo që erdhi sot;
kjo që erdhi sonte, vështro n'odë brënda,
sa shumë ta vështrosh, aq shumë ta ka ënda!

IX

Në se i flet djali, nusja s'do t'i flasë,
sjellje të këtilla vëndi nuk i qase;
si mundet t'i flasi që natën e parë,
jo, moj xhane, kurrë, kjo gjë s'ka të ngjarë!

Ditë e hën' mëngjes, ngritur që me vesë,
nisur e stolisur, unjur syt e zezë,
një çerve të bukur hedhur përmbi duar
edhe të dy duart mu në kraharuar:
nga një her' në këmbë, nga një her' në fron
gjith ditën e ditës nusja nusëron!

Cilido të vijë, që të gjith' me radhë
do i puth në dorë pullumbeshë e bardhë;
xhikën e ka afër edhe xhikë e saj
çka na solli nusja, xhika do i ndaj';
çka na solli nusja, çerve të qëndisur
edhe shumë' peshqeshe me ar' të stolisur!

Ditën e mërkurë, posa që ra dritë,
nusja në qilar po bën gurabitë;
llërat i përveshi dhe një futë e ngjeshi,
dy gropa iu dukën në faqe kur qeshi!

Një tepsí me mjell, gjalpë e sheqer plot,
se si do galohen njeri nuk i thot'.
pa lere ta shohëm si do t'i gatoj,
se, në qoftë e zonja, do na koj me hoj!

Ti, moj hënë e bukur, hënë, e mira hënë,
motr' e vëndit tënë
që shëtít në qieje,

rreth e rrotull yje, rreth e rrotull djeje!
pa më thua, të lutem, në se në bot' paska
kaq të mira nuse, kaq të mira dasma,
kaq të mira vajza, kaq të mira vënde
me këto gëzime, me këto kuvënde!...

TRYEZA E LËNDES

KUJTIME TË VJETËRA

	Faqe
Ç'do të thotë patriot?	5
Gjoni	6
Dëshpërim dhe shpresë	9
Buza ime kur do qeshë?	11
Do na bënet Shqipëria?	12
Unë dhe bota	14
Sazani	16
Ismail Qemali	18
Vlora, Vlora!	21
Vlora, Vlora!	23
Këngë	25
Për dëshmorët	26
Kujtime të vjetëra	28
Mbani kokat atje sipër, ku merr zjarr' e flak' rrufeja	32
Ah ky vend	33
Vlora	35
Fshati Vajzë	37
Ali Pasha Tepelena	39
Dy rrepet	41
Tal Deljani	42

SHQIPËRIA KRYEZONJË

7 Prill 1939	47
Okupatorëve	49
Hakërrim	51
Dy milion u ndezë	54
Perlat Rexhepi	56
Nëpër gërxhe, nëpër gur	57
Fshati dhe Perlati	58
Myzeqeja dje dhe sot	60
Thumani	62
Këngë e re	64
Ky tetor i këtij brezi	66
Vlora më 1959	68
Iku edhe Tërbufi	72

	Faqe
Ty Parti të qofshim falë	74
Tunde vajz' e bukur tunde!	76
Shkenc' e vjershë ran' godi	79
Po ju flas me dhëmshuri!	82
Paravera në Shqipëri	83
Shqipëria kryezonjë	85

KËNGËT E DASHURISË

Vishet mëni, zvizhet vasha	93
Katër stina katër çapa	96
Kujtimi yt	101
Plaç o zemër që s'u plake!	102
Vidi-vidi pullumbeshë!	103
Them ta them	105
Ah ky mall, ky mall i çmendur!	107
Un' të pash'	108
Më lejon ta puth një herë	109
Gjith natën e natës	110
Një motiv kinez	111
Gugu — Gugu — Guguftu!	112
Zonja Lu	115
Vajzat heqin valle	118
Mbrëmje vallëzimi	120
Vajza shqiptare	122
Vajzat dhe dallëndyshet	125
Mbretëresha perëndeshë	127
Pyeta valët vogëlushe	129
Bot' e re kjo, tungjatjeta!	131
Le t'ja themi përsëri	132
Sot ju flas si babagjysh	134
M'iku djalëria	136
Moshë, o moshë, që mbete pas	137

VJERSHA SATIRIKE

Dynjallëk mor tungjatjeta	141
Dinaku	143
Imam efendiu	144
Qeveria është' e Pashës	146
Koha jonë, i dashur mik, ishte thurur prej mëndafshi!	147
Vate Musa beu vate!	148
Hodë Qorri	151
Një flamë	153
Nastradini — Musolini	154
Dëshira e labit	155
Puna bëhej me hatër!	157

	Faqe
Hanko Halla, Hanko Halla!	158
Nastradini u bë saraf	160
Zotëria e tij. Kafexhiu	161
Ja si ta bën varrin dora e doktorit	163
Muhabete	164
U betova një dite rëndë	167
Xhaxho	169
Ja sepse na ndezi kënga	171
Shakara	173
Që kurse u prish dynjanja	175

HANKO HALLA

Dasma Shqiptare	201
-----------------	-----